Vidék Magazin

Country Magazine

Lejtmenet
Társadalmi riport, 2014

Magyar, kártya
Egyház, finanszírozás

Vitafort
Trendváltás és újabb export kihívások

Gerald Durrell
Egy különc állatbarát

„Példát kell mutatni”

Interjú dr. Jámbor Lászlóval, az Országos Magyar Vadászkamara elnökével

IV. évfolyam I 2014. december-január • www.videkmagazin.hu
Ára: 2200 Ft I Előfizetőknek: 2000 Ft I Külföldön: 8 €, 36 Lei, 840 Dinar

9 772062 490006 14012

CIVIL RÁDIÓ FM98

BUDAPEST

A Civil Rádió érdeklődő

A Civil Rádió azokhoz szól, akik szintén érdeklődnek környezetük iránt, akik szeretnék megismerni és megérteni a környező világ eseményeit, folyamatait, mozgató rugóit. Azokhoz szól, akik nem ijednek meg a különböző véleményektől, a sokféle megközelítéstől, akik nyitottak az eltérő álláspontokra, akik szeretnek elgondolkodni az ellentétes érveken is, Azokhoz szól, akik kedvet éreznek szellemi energiát fektetni különös világok, arcok, gondolatok és különös zenék megismerésébe.

A Civil Rádió kíváncsi

Munkájában nem elégszik meg a felületes véleményekkel, nem nyugszik bele a félmegoldásokba, szeretné megmutatni a világot olyannak, amilyen: érdekesnek, bonyolultnak, sokszínűnek. A Civil Rádió keveset beszél a napi hatalmi politikáról, viszont sokszor ad hangot a helyi véleményeknek, az állampolgári, a civil megközelítésnek.

A Civil Rádió nyitott

A Civil Rádió műsorait olyan önkéntesek készítik, akik egyébként az élet más területein dolgoznak. A Civil Rádió szívesen látja és várja azokat, akik úgy érzik, van mondanivalójuk a világról, szeretnék kipróbálni magukat rádiósként.

Keresse és hallgassa műsorainkat Budapesten és környékén az FM98-on, illetve a világ bármely pontján a *www.civilradio.hu* weboldalon keresztül.

A sztori

„Ha a bankigazgatók a mennyországba kerülnek (erről, valamint az adóellenőrök sorsáról még egyházi körökben is vita folyik), akkor a mienk ott ül egy rózsaszín felhőn, tehermentes hárfával és szárnnyal, mert ezen a hideg napon megmentette az életemet. A szokásos hazug jókedvvel üdvözöltük egymást, melyet a fogorvosi várókban, a bankigazgatók irodájában és a halálraítéltek celláiban lehet tapasztalni. Aztán leültünk, és megvizsgáltuk az adatokat. Ugyanazok a számok voltak, mint amiket tíz nappal azelőtt láttunk, de bankigazgatónk jól megjátszott meglepetéssel vette tudomásul, hogy nem változtak.

- Hmm… hát igen – mondta, miközben az ujja fel-alá futott az oszlopokon, mintha összeadási hibát keresne. – Úgy látom, szűkében lesznek a pénznek.

Nem mondtam rá semmit. Nem volt mit mondani.

- Úgy gondolom – mondta, és a mennyezetre függesztette a szemét –, hogy némi tőkére lenne szükségük, hogy… izé… kihúzzák a tél legrosszabb részét.

- Kétezer fontra – mondtam.

Megvonaglott az arca.

- Gondolom, nem képesek… valahonnan… értem… hát igen, kétezer font nagy összeg, és… a hitelképességük nálunk… lássuk csak… tízezer font, és ezek szerint sehonnan sem tudnak…? Hát igen… értem.

Ezen eltöprengett. Maga elé húzott egy jegyzettömböt, amelyre felírt egy nevet, címet, telefonszámot, letépte a lapot, és szinte véletlenül keresztülcsúsztatta az asztalon. Felállt, és járkálni kezdett az irodában.

- Ezen a szigeten persze sok olyan ember van, aki… izé… segítene, ha tudná, milyen bajban vannak – mondta.

- Engem, mint bankigazgatót, akárcsak az orvosokat, kötelez a titoktartás. Nem árulhatom el egyetlen ügyfelünk nevét, címét és telefonszámát, sem azt, hogy komoly betéteik vannak. Nagyon sajnálom.

Szünetet tartott, és nagyot sóhajtott, bizonyosan a nehéz teher miatt, amit a titoktartás kötelessége rárótt. Aztán felegyenesedett, és jobb kedvvel folytatta.

- Jöjjön vissza néhány nap múlva, ha sikerült megbirkóznia a gondjával – mondta, és sugárzó mosollyal megrázta a kezem."

Ennek a beszélgetésnek a bankigazgató mellett a másik szereplője Gerald Durrell volt, akiről e lapszámban másütt is megemlékezünk: most lenne 90 éves. A Bárka születésnapja című könyvében írta le a sztorit. Durrell már 20 éve halott, de amibe belefogott, az a mai napig jól működik. Durrell és alapítványa, a Durrell WildLife Conservation Trust, vagyis a Jersey Vadvédelmi Alapítvány a világ számos helyén segített a veszélyeztetett fajok megóvásában, szaporításában, az ott élő lakosság felvilágosításában, oktatásában.

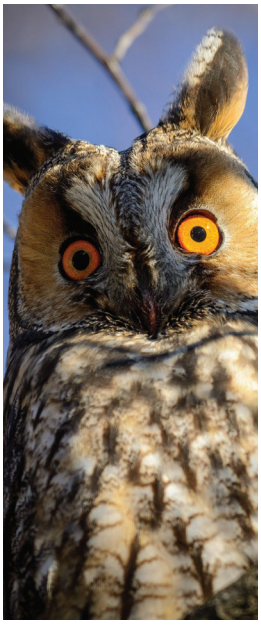

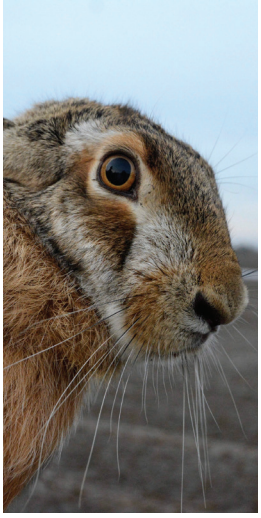

Tartalom
Index

Vidék Magazin
Az ország magazinja

5. Lejtmenet
Társadalmi riport, 2014

10. Akár négykézláb csúszva is, de fel kell hozni a vizet
Kép, riport, Lyukóvölgy

15. Magyar, kártya
Egyház, finanszírozás

18. „Példát kell mutatni”
Interjú dr. Jámbor Lászlóval, az Országos Magyar Vadászkamara elnökével

26. Szerencse lesz kéménysepőrt találni
Tényleg csődbe jutnak a kéménytisztító magánvállalkozások?

28. Három év alatt felére esik az autó értéke
Fordulat az autópiacon: vége a drágulásnak

29. Hat évre elosztva: étel, ruha, szappan
93,8 millió euró uniós támogatás a hazai rászorulóknak

30. Zöld út az Európai Bizottságtól
Indulnak a vidékfejlesztési programok

32. Trendváltásra és újabb export kihívásokra készül a Vitafort
Interjú Kulik Zoltánnal, a Vitafort Zrt. vezérigazgatójával

40. Felértékelődött agrárvilág
Mérlegen a magyar mezőgazdaság

42. Jelentős külkereskedelmi nyomulás
A holland élelmiszergazdaság titka

44. 60 éves az Agrárgazdasági Kutató Intézet
Erősítik a nemzetközi együttműködést

46. Egy különc állatbarát
90 éve született Gerald Durrell

48. Mit egyen a kutyánk?
A NÉBIH tesztelte az eb eledeleket

50. Jake gazdát keres
Kivágta a nyelvét a szomszéd, mert az ő földjén legelt

Alapító: Tóth László Levente

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság

Telefon: +36-70/420-3456

E-mail: videkmagazin@gmail.com

Web: www.videkmagazin.hu

Kiadó: NEWSPAPERS MEDIA GROUP

Kiadó székhelye: 2724 Újlengyel, József A. u. 12.

Postacím: NEWSPAPERS MEDIA GROUP 1580 Budapest, Pf. 176

Kiadásért felel: a kiadó vezetője

Szerzők: Athanasios Krizostom, Fazekas Hunor, Horváth Szilárd, Illés József, Kiss Kornélia, Max Roseman, Szalay Mercédesz, Ungvárnémeti Tóth László, Zöldi Blanka

Fotók: ASA, Bruzák Noémi, Ferenczy Dávid, Hajdú D. András, Kallós Bea, Mihók Zsolt, Mohai Balázs, Schönberger Rajmund, Sóki Tamás

Címlapfotó: ASA

IV. évfolyam
2014. december-január

ISSN: 2062-4905

Megjelenik: havonta

Terjeszti: NEWSPAPERS MEDIA GROUP

Előfizethető: a kiadónál

Digitálisan megvásárolható vagy előfizethető: https://digitalstand.hu, http://www.dimag.hu, http://www.ecatalog.hu

Lapszámainkba betekinthet még: a Vidék Magazin honlapján www.videkmagazin.hu

Lejtmenet

TÁRSADALMI RIPORT, 2014

Miként alakult a gazdaság és társadalom felzárkózása az Európai Unió más országaihoz képest? Milyen demográfiai trendek jellemzik a magyar társadalmat? Tovább élünk-e? Gyarapodott-e a munkahelyek száma? Mit tudunk a Magyarországról elindult elvándorlás motívumairól és lehetséges hatásairól? Hogyan alakult a szegénységben és kirekesztettségben élők helyzete? Mindez kiderül a TÁRKI 2014-es Társadalmi Riportjából, amelynek átböngészéséhez az alábbiakban adunk kedvcsinálót.

Írta: Ungvárnémeti Tóth László

A magyar gazdaság európai konvergenciájának elmúlt két évtizede sommásan azzal jellemezhető, hogy az ország kezdeti lehetőségeihez és a mérvadó összehasonlítást jelentő visegrádi országokhoz mérten egyaránt messze alulteljesített – állapítja meg Oblath Gábor a kötetben lévő elemzésében. Úgy véli, hogy az 1991 és 2013 között eltelt 22 évből 8 évben egyáltalán nem mutatható ki felzárkózás, a maradék 14-ből pedig mindössze 6 évben – a teljes időszak alig több mint egyharmadában – mutatkozott gyors (az EU15 GDP/fő volumenindexét legalább 1,5 százalékponttal meghaladó ütemű) hazai konvergencia. Az egy főre jutó GDP hazai növekedésének az EU15-ét hosszabb távon kissé meghaladó üteme elsősorban a nevező alakulásához köthető: miközben Magyarországon csökkent, az EU15-ben nőtt a népesség. Az 1992 és 2013 közötti időszakban a GDP növekedése Magyarországon 6, a magasabb fejlettségi szintről induló Csehországban 20, az alacsonyabb kezdeti fejlettségű Lengyelországban és Szlovákiában pedig 75 százalékkal haladta meg az EU15 átlagát.

Emellett a hazai gazdaság európai konvergenciáját sajátos – a másik három visegrádi országétól merőben eltérő – ív jellemezte. 2001 és 2005 között jelentősen felgyorsult a felzárkózás, ebben az időszakban azonban az állam és a magánszektor eladósodása egyaránt meredeken emelkedett. Az állami deficit lefaragása a 2006-ot követő években, a magánszektor adóssági leépülése pedig a 2008-2009. évi nemzetközi gazdasági válság utáni időszakban fékezte a magyar gazdaság felzárkózását. Ellentétben a másik három országgal, Magyarország konvergenciája az állam és a háztartási szektor fenntarthatatlanak bizonyult eladósodásán alapult.

Jól működő EU-transzferek

A felzárkózás azonban komplex folyamat, amelyet nem feltétlenül fejez ki a GDP, illetve a GDP/fő relatív növekedése. Ezért Oblath a jövedelmi, illetve erőforrás-ellátottsági mutatók alakulását is figyelembe véve hasonlította össze a négy visegrádi ország európai felzárkózását. Ennek alapján a magyar gazdaságnak a másik három országhoz viszonyított pozíciója az elmúlt évtizedben lényegesen jobb, mint amit önmagában a GDP jelez, s ezt főként az EU-transzferek fokozottabb igénybevételének tulajdonítható. Ez közvetlenül vezet át a hazai gazdaság helyzetét és kilátásait érintő kérdésekhez.

2014-ben a magyar gazdaság európai összehasonlításban igen gyorsan

A Társadalmi Riport 1990 óta kétévente mutatja be a magyar társadalom legfontosabb változásait. Empirikus elemzéseket és értékeléseket közöl, igyekszik követni a magyar társadalom legfontosabb folyamatait. Húsz éven keresztül a kötet költségeit a mindenkori kormányzat szociális ügyekkel foglalkozó minisztériuma finanszírozta. 2012 óta megszűnt ez a támogatás, és már az előző kötetet is csak a Friedrich Ebert Stiftung és kisebb részt az Nemzeti Kulturális Alap segítségével sikerült megjelentetni. Miután a TÁRKI 2014-ben is visszautasítást kapott a minisztériumtól, elhatározták a sorozat beszüntetését. Megfigyelők szerint talán nem véletlen, hogy a kormány nem adott pénzt a TÁRKI 1990 óta megjelenő Társadalmi Riport című sorozatának új kötetére. A TÁRKI sorra kapta azonban a szakmából és a szélesebb értelmiségi közvéleményből a kéréseket, hogy mind az általános társadalomismerethez, mind az oktatásban nagyon nagy szükség lenne a Társadalmi Riport tovább élésére. Ennek az igénynek a „tesztelésére" a TÁRKI honlapján közzétettek egy közösségi finanszírozásra vonatkozó felhívást. Két hét után le kellett állítani a gyűjtést, mert 63 magánszemély és 8 intézmény felajánlásával összejött a kötet költségének összege. A TÁRKI támogatóinak azt ígérte, hogy elkészítik a magyar társadalom és gazdaság legfontosabb folyamatainak elemzését, részben az elmúlt négy évre, részben pedig az elmúlt 25 évre összpontosítva.

nőtt, az év második negyedévében a GDP növekedési üteme megközelítette a 4 százalékot. Ez önmagában jó hír, kérdés azonban, hogy ez hogyan értelmezhető az előzőekben bemutatott hosszabb távú folyamatok fényében.

A gazdasági növekedés felgyorsulása részben azt jelzi, hogy az EU transzferekből származó masszív forrásbővülés 2014-ben termőre fordult: érdemben hozzájárult a gazdaság összteljesítményének javulásához. Ám a 2013 első félévéhez viszonyított magas növekedés ellenére, a GDP színvonala még 2014-ben is elmarad a 2008. évi szinttől. Ez arra utal, hogy egyfajta, válság utáni, megkésett „helyreállítási periódus" alakítja a gazdaság folyamatait. Abban az időszakban, amelyben zárul a GDP tényleges, illetve potenciális szintje közötti kibocsátási rés – ez a helyzet 2014-ben – a GDP növekedése átmenetileg felgyorsul. A gazdaság hosszabb távú felzárkózásának előmozdításához azonban a potenciális növekedés ütemét kellene megemelni, ami nehezen képzelhető el a hazai intézmények romló minőségét jelző trend megfordítása nélkül – hívja fel a figyelmet Oblath Gábor.

A Világbank World Governance Indicators (WGI 2013) adatbázisában kifejezetten az intézményi minőséget számszerűsítő, a világ csaknem valamennyi országára kiterjedő, időben is összehasonlítható mutatók érhetők el. A WGI adatbázisban szereplő hatféle mutató közül öt alakulását vizsgálja az elemzés. Az összehasonlított mutatók a következők: szabadságjogok és a kormányzat elszámoltathatósága; kormányzati hatékonyság; a kormányzati szabályozás minősége; jogbiztonság, beleértve a tulajdonjogok védelmét; az állami korrupció (így magánérdek kormányzati eszközökkel történő érvényesítésének) korlátozása.

2012-ben Magyarország a vizsgált intézményi mutatók közül négy tekintetében számottevően alacsonyabb relatív szinten állt, mint 1996-ban (a kivétel a kormányzati szabályozás minősége). Bár az egyes mutatók íve eltérő, mindegyiket javulás vagy legalábbis stabilitás jellemzi a 2000-es évek elejéig, ami azt jelzi, hogy a felzárkózás felgyorsulását az intézményi fejlődés is előkészítette.

Csökkent a korrupció feletti kontroll

A korrupció feletti kontroll csökkenő mértéke 2004 óta, a jogrend szilárdságának erodálódása pedig 2008 óta tart. Az is látható, hogy Magyarország az öt mutató mindegyikében alacsonyabb relatív szinten állt 2012-ben, mint 2009-ben, ami fontos adalék a hazai felzárkózás elakadásnak magyarázatához.

A visegrádi országokkal és Ausztriával – az „európai élvonal" számunkra releváns képviselőjével – összehasonlítva az egyes mutatók alapján az időszak elején Magyarország csaknem valamennyi mutató alapján a visegrádi országok élen állt, az időszak végére azonban hátra került: egy mutatót tekintve a legrosszabb helyen áll a rangsorban, és csak két mutató alapján volt némileg jobb a pozíciója, mint a leggyengébb intézményi minőséget felmutató visegrádi országé. Az is figyelmet érdemel, hogy míg a 2000-es évek első felében két mutató (szabadságjogok és a kormányzat elszámoltathatósága, valamint a kormányzati szabályozás minősége) szerint Magyarország erősen megközelítette Ausztriát, addig a későbbi éveket távolodás jellemezte. Végül azt is ki kell emelni, hogy a jogrend szilárdsága, így a tulajdonjogok védelme tekintetében Magyarország 2008-as rangjához képest lecsúszott, miközben a másik három visegrádi ország stabilizálta, vagy javította relatív pozícióját. Ez további adalékkal szolgál a hazai gazdaság regionális lemaradásának értelmezéséhez.

Legcsóróbb ország

Oblath Gáboréhoz lényegében hasonló eredményre jut elemzésében Szívós Péter is, aki a konvergencia-irodalom által vizsgált GDP, illetve bér helyett a lakossági jövedelem és fogyasztás alakulását tekintette át, alapvetően a Nemzeti Számlák makrostatisztikai rendszeré-

ben keletkező információkat használva. Megállapítja, hogy a korábban a visegrádi országokhoz viszonyított magyar előny (a csehek mögötti második hely) „elolvadt”: Lengyelország és Szlovákia is hazánknál sikeresebben emelte a lakosság jóléti szintjét. A jövedelmi egyenlőtlenségre fókuszáló indikátoraink sem mutattak kedvező képet Magyarországról. A fentebb kiemelt két ország úgy hajtotta végre felzárkózási „nagy ugrását”, hogy közben az egyenlőtlenség is csökkent. A Magyarországra vonatkozó adatok ezzel ellentétes képet mutatnak, a felzárkózási sikertelenség az egyenlőtlenség növekedésével járt együtt. Végül az utolsó, a szegénységre és kirekesztettségre vonatkozó indikátor is a fentiekhez hasonló mintázatot követi: a magyar trendek a legkevésbé biztatóak.

A szegénységre vonatkozó magyar arányszám 2005-2008 között csökkent, majd jelentősen megemelkedett, 2009 óta pedig a vizsgált országok körében a legmagasabbnak számít. 2013-ban a mutató értéke a legalacsonyabb csehországi arányt (14,6 százalék) 18,9 százalékponttal haladta meg. A többi visegrádi ország 2005-2013 között mérsékelni tudta a veszélyeztetettségben élő lakosainak arányát: legnagyobb mértékben a lengyelek, majd a szlovákok és végül a csehek, 19,5, 12,2 és 5 százalékponttal.

A TÁRKI A KÖTETBEN A KÖVETKEZŐ KÉRDÉSEKRE IGYEKSZIK VÁLASZT ADNI:

- Hogy alakult a magyar gazdaság és társadalom felzárkózása az Európai Unió országaihoz viszonyítva?
- Miképpen változtak a fontosabb demográfiai trendek?
- Iskolázottabbak lettünk-e, jobbak lettek-e a kompetenciáink?
- Mennyivel nőtt a foglalkoztatottság és a munkahelyek száma?
- Mit tudunk a Magyarországról elindult elvándorlás motívumairól és lehetséges hatásairól?
- Hogy változtatott attitűdjeinken a gazdasági válság és a politika?
- Hogyan alakult át a politikai intézményrendszer, milyen politikai folyamatok zajlottak le?
- Milyen politikai törésvonalak jellemzik a magyar társadalmat?

Bevándorlók, mint népességstabilizáló tényező

Spéder Zsolt arra hívja fel a figyelmet, hogy a rendszerváltozást követően a termékenység csökkent. Azt azonban nem várták, hogy a gyermekvállalás halasztásának befejeződését követően nem indul el egyértelműen és érzékelhetően a születésszám növekedése. Mindez arra utal, hogy a gyermekvállalási magatartás szerkezetét tekintve is átalakulóban van. A várható élettartam javulása következtében pedig csökkent a halandóság. A halálozások mérsékeltebb csökkenésének az oka, hogy mindeközben nő az idősek népességen belüli részaránya, és a halandóság elsősorban mégiscsak az idős népességet érinti.

A népességszám azért nem csökkent nagyobb mértékben, mert az elmúlt negyedszázadban a vándorlási egyenleg folyamatosan és egyértelműen pozitív volt. Ugyanakkor jelenleg a vándorlási egyenleg pozitív volta elapadóban van, így a vándorlási egyenlegre, mint népességstabilizáló tényezőre a közeljövőben kevésbé lehet számítani. Noha a várható élettartam további javulását várják, a népességfogyás, és az idősödés a jövőben elkerülhetetlen, ám azok mértéke a termékenységi szint jövőbeli alakulásától, és a vándorlási egyenlegtől jelentős mértékben függ.

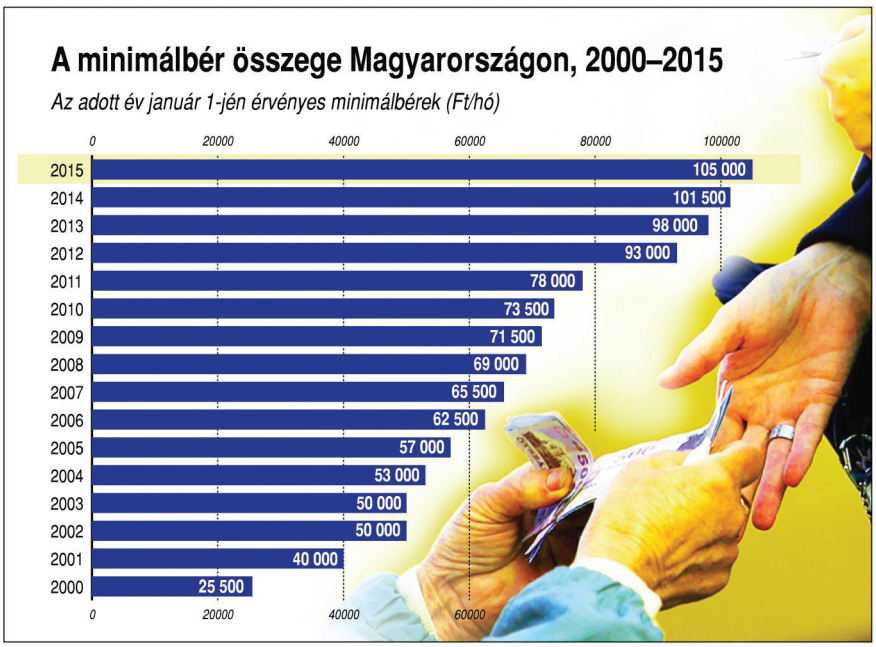

Sok magyar nem nyaral

Kolosi Tamás és Pósch Krisztián elemzése azt mutatja, hogy a magyar társadalom osztályszerkezete az utóbbi 10–12 évben alig változott. Korábbi várakozásaikkal ellentétben nem alakult ki egy meghatározó súlyú középosztály, sőt inkább valamelyest csökkent ennek

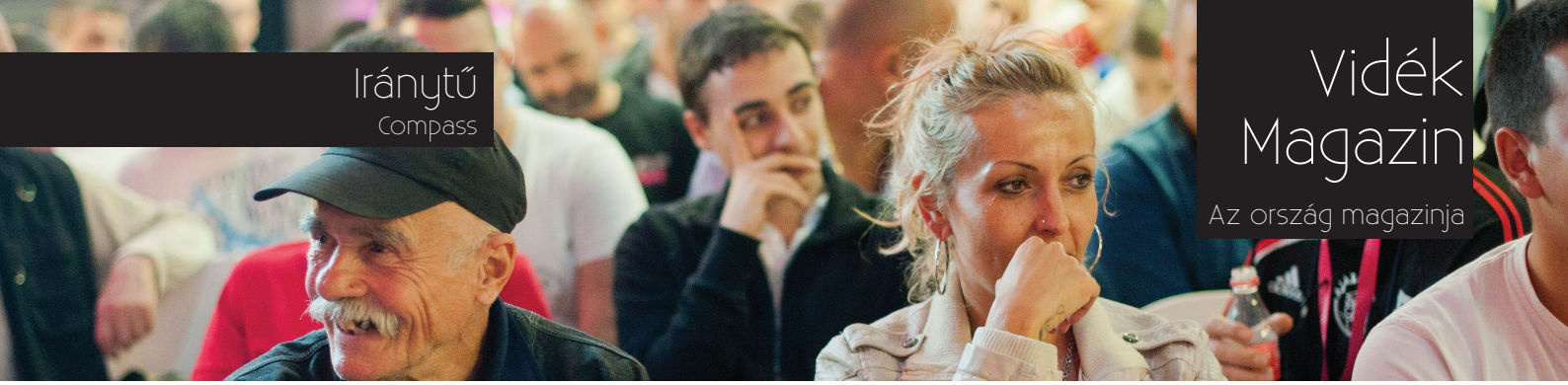

A Társadalmi Riport, mint eddig mindig, most is szigorúan empirikus tényekre és konkrét adatfelvételekre épül. Most azonban annyit újítottak, hogy felkértek öt, általuk különösen nagyra becsült értelmiségit, hogy egy-egy esszében külön is fejtsék ki, mit tartanak a magyar társadalom legfontosabb problémájának. Tőlük csak azt kérték, írják le a véleményüket, segítsenek abban tájékozódnunk, hogy hol is vagyunk, merre tartunk. A TÁRKI 2014-es Társadalmi Riportjának különlegessége tehát, hogy ezúttal öt vendégszerző, Chikán Attila, Kornai János, Nádas Péter, Szelényi Iván és Tölgyessy Péter is elemzi a magyarországi helyzetet.

az osztálynak az aránya az utóbbi évtizedben, s nőtt a különbség a népesség mintegy ötödét kitevő felső középosztály és az átlagos helyzetű népesség között. Az osztályszerkezet modernizációjával ellentétben nálunk nagyon magas maradt a szakképzetlen rétegek aránya, s ez összekapcsolódik a szegénységgel és a deprivációval. (Az Eurostat elemzése a magyarországi deprivációt Kolosiék eredményeinél nagyobbnak mutatja. Ennek lényegében az az oka, hogy nálunk nagyon nagy a népességnek az a része, amelyik évente még egy hétre sem megy el nyaralni, márpedig az Eurostat deprivációs indexében ennek jelentős a súlya.)

Egy felzárkózást szolgáló társadalompolitikának az kellene legyen az elsődleges feladata, hogy segítse a szakképzetlen, az iskolarendszerben lemorzsolódó népesség radikális csökkentését – állítják az elemzők. A kutatás is rámutatott arra, hogy a társadalomkép aligalig korrelál a megkérdezettek objektív társadalmi- és osztályhelyzetével. A társadalomkép alakulása elsősorban az adott ország gazdasági fejlettségével és felzárkózásával függ össze. Így alakulhatott ki Magyarországon a rendszerváltást követően egy antagonisztikus, konfliktusos társadalomkép dominanciája, amelynek túlsúlya az utóbbi évtizedben csak kevéssé csökkent.

Foglalkoztatás az 1992-es szinten

Dolgozók a Kinder-tojásban lévő játék műanyag alkatrészeit szerelik össze az „Emberekért" Közhasznú Nonprofit Kft. pécsi üzemében.

Fotó: Sóki Tamás

A transzformációs visszaesés lezárulása (1997) óta eltelt 17 évben a magyar népesség foglalkoztatása részlegesen regenerálódott, ma eléri az 1992-es szintet, bár még mindig elmarad a rendszerváltás előtti aránytól. Ezt állapítja meg Eppich Győző és Köllő János elemzése. Számításaik szerint a válságot megelőző tíz évben legalább 304 ezerrel nőtt a hazai, nem közmunkás munkahelyek száma, amihez a válság lezárulásától 2013 végéig, négy év alatt, további 66 ezres nettó növekmény adódott hozzá. A növekedés fő forrásait kínálati oldalról mindkét időszakban az 50 évesnél idősebb népesség és a diplomások növekvő tömege jelentették.

Mindez nem lett volna elegendő a 2002-es foglalkoztatá-

si szint eléréséhez: már a válság előtt is jelentősen bővült a közfoglalkoztatás, 2010–2013-ban pedig ez biztosította a nettó növekmény felét. Az országhoz még kötődő, de külföldön dolgozó népesség mára minimálisan százezerre nőtt (miközben a végleges kitelepülés minden valószínűség szerint csökkentette a foglalkoztatást, és biztosan csökkentette a munkavállalási korú hazai népességet).

A válság előtti és utáni időszak közös sajátossága, hogy az aggregált foglalkoztatás a nélkül növekedett, hogy a legjobb munkavállalási korban lévők foglalkoztatási esélyei érdemben javultak volna. Ez figyelmeztető jel, mert a nyugdíjazási és rokkantosítási gyakorlatban rejlő tartalékok kimerülőben vannak, a jelenlegi kormány szakképzési és felsőoktatási politikája pedig a piacképes munkaerő aránycsökkenésével fenyeget (sőt, a javulás üteme még a 2010 előtti oktatáspolitika fenntartása esetén is lassult volna. A szerzők úgy vélik, nem dolgoztak hiába, ha sikerült felhívniuk a figyelmet arra, hogy a foglalkoztatásról szóló vitákat célszerű az eltérő karakterű folyamatok szétválasztása után, a célnak megfelelő adatok felhasználásával, valamint a primitív sikerpropagandát és a ténylegesen elért (mégoly szerény) eredmények ócsárlását mellőzve folytatni.

Magyarok külföldön – Menynyien? Kik? Hol?

Blaskó Zsuzsa, Ligeti Anna Sára és Sik Endre elemzése szerint jellemzően nagyobb a migráció esélye a fiatalabbak, a hajadonok/nőtlenek, a férfiak, a szakképzettek körében, a migráció célországai között pedig a német, angol és osztrák irány dominál.

Az elemzés kitér arra, hogy a külföldön élő/dolgozó magyarok számáról nagyon sokféle becslés áll rendelkezésre, s ezek a számok sokféle, politika álláspont által is torzított tartalommal töltődnek meg. A becslések értékét több tényező kombinációja alakítja: közéjük számítjuk-e a napi/heti/havi rendszerességgel ingázókat; azokat, akik nem Magyarországról indulva, ám magyar állampolgárként élnek külföldön, azokat, akik csak néhány hónapra költöznek el, majd visszatérnek – hogy csak néhányat említsünk a definíciós problémák közül. Meghatározó azután a számbavétel módja, azon belül is legfőképpen az, hogy sikerül-e információt gyűjteni a teljes háztartásukkal külföldre vándorlókról, vagy csak azokról, akik hírmondónak hagyják itt korábbi háztartásuk tagjait. Az elemzők szerint mindig lesznek megbízhatónak tűnő statisztikák, amelyek azokat is migránsként tartják nyilván, akik már régen hazatértek, és olyanok is, amelyek különböző, de nem elhanyagolható nagyságú csoportokat viszont kihagynak a számításból.

Ami kétségtelen, az a migráció növekvő aránya (s ennek gyorsuló trendje), amiből egyfelől az következik, hogy Magyarország sosem lesz többé olyan mértékben zárt világ, mint korábban volt, másfelől, hogy a migráció (mindkét iránya, vö. idegenellenesség és „fogy a magyar" érzet) egyre inkább politikai és társadalmi érzelmeket fog gerjeszteni – hívják fel a figyelmet a kutatók.

„A nemzetközi irodalomban ismert kiadványtípusról van szó. Európa több országában rendszeresen – több helyütt évente – jelennek meg társadalmi riport, adatriport kötetek, amelyek széles körben kívánják ismertté tenni az adott ország legfontosabb társadalmi összefüggéseit. Ezek a kiadványok mindenekelőtt adatokat közölnek jól követhető formában és szöveges információikban az adatok megértéséhez és értelmezéséhez szükséges jegyzetekre, kommentárokra, illetve az adatok tárgyszerű interpretálására szorítkoznak. Nem statisztikai kiadványról van tehát szó: ennél bővebb az elemző interpretációs anyag, s bővebb a felhasznált adatok köre is. A statisztikai adatgyűjtéseken túl a kisebb mintájú szociológiai, demográfiai, közvéleménykutatási adatok is szerepelnek ezekben a kötetekben. Kiadványunk – némi módosítással – ezt a nemzetközi sztenderdet igyekszik követni" – írták a Társadalmi Riport című, kétévente megjelenő tanulmánykötet szerkesztői 1990-ben, az első kötet megjelenésekor.

LÁTOGASSON EL A WWW.ECATALOG.HU DIGITÁLIS KIADVÁNY ADATBÁZIS OLDALÁRA!
eCatalog

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Akár négykézláb csúszva is, de fel kell hozni a vizet

Inni egy pohár vizet, kezet mosni, egy teát főzni – a Lyukóvölgyben ez nem úgy működik, hogy az ember csak megnyitja a csapot. Miskolc, és egyben az ország legnagyobb szegregátumában se iskola, se orvos, se bolt, se utcanevek. A mindennapokat viszont az nehezíti meg a leginkább, hogy a legtöbb házba a víz sincs bevezetve. A várostól távol, közel hat kilométer hosszan elterülő festői szépségű völgyben és a hegygerincen körülbelül négyezer ember él. Többeket a lebontásra ítélt miskolci cigánytelepről, a számozott utcákról költöztettek ide, ahogy mondják: az egyik nyomorból a még nagyobb nyomorba. Az alábbi összeállítás eredetileg az abcug.hu-n jelent meg.

Írta: Zöldi Blanka
Fotók: Hajdú D. András

A vizet az utcai közkutakról kell a házakba cipelni. Minél többet bír az ember egyszerre, annál kevesebbszer kell fordulni naponta, így a felnőttek sokszor 30-40 litert cipelnek egyszerre. A völgyben több közkút is van, viszont azok, akik a hegytetőn laknak, gyakran kilométereket is gyalogolnak. „Nyáron még elmegy, de máskor akkora a sártenger, hogy csak csúszunk-mászunk az emelkedőn. Ha máshogy nem megy, hát négykézláb visszük fel" – mondja egy 27 éves anyuka, aki egy pólóban és kínai gumipapucsban áll a decemberi hidegben, félbeszakítva a favágást. „Nem fázom, megedződik itt az ember. Két húszliteres ballonnal elbírok."

Nemcsak a nők, a gyerekek is besegítenek a vízhordásba, ők általában két ötliteres flakont cipelnek. „Mindig kell menni, akkor is, amikor hideg van” – mondja a 12 éves Zoli, aki kutyájával, Gyilkossal pózol a házuk előtt. Bár a lakásokba nincs bevezetve a víz, az utakon annál több folyik: nincs se csatornázás, se vízelvezetés. „A házunk egy mélyedésben van, jön egy felhőszakadás, az már kész árvíz, többször el is öntött minket” – mondja Zoli apukája, Zoltán. Az eső sokszor még az udvari vécéket is kimossa. „Volt olyan is, hogy ami a budiból kijött, az itt folyt az úton” – mesélik az utcán a gyerekek zavartan nevetgélve, a kezüket a szájuk elé teszik.

Ha van egy férfi a családnál, elég naponta egyszer-kétszer fordulni a kútnál. A nők viszont a kisebb flakonokkal akár 2-3 óránként is járnak fel-alá a csúszós emelkedőn. Telente attól félnek, hogy befagynak a csapok. Ilyenkor két lehetőségük van: vagy gyalogolnak még több kilométerrel odébb, vagy maguk olvasztják fel a csapot. Gumit, rongyokat csavarnak köré, azokat meggyújtják, és addig égetik, amíg fel nem melegszik a kút. Két évvel ezelőtt nem volt nagyon kemény a tél, de mégis befagytak a csapok. „Szűkítették a csapot, kisebb volt a nyomás, a kevesebb víz meg jobban befagy. Állítólag azért csinálták, mert pazaroltunk” – mondja egy helyi férfi. A pazarlás azt jelenti, hogy nemcsak ivásra és főzésre, hanem mosásra és öntözésre is felhasználták a vizet.

A sáros utakon nagyon hamar összekoszolódnak a ruhák, és mivel nincs sok váltás, hetente akár kétháromszor is mosni kell. Sáriék kertjében van egy kút, ahonnan hidroforral, kvázi házi vízművel szivattyúzzák fel a vizet. Automata mosógépük nekik sincs, így egy mosás körülbelül 3-4 órán keresztül tart. Sári idős szülei is kiveszik a részüket a munkából, a csípős hidegben öntik az udvarra a szürkére koszolt mosóvizet. Azt mondják, a mosást már megszokták, viszont a patkányokkal meggyűlik a bajuk: lehet akármilyen rendezett a portájuk, a rágcsálókat képtelenek kiirtani.

„Régen egy kincsesdoboz volt ez a hely, a bányászok üdülőhelye. A lakók maguk ásták ki a vízelvezetőt, kitisztították a patakot. A mostaniak nem tartanak ilyen rendet. Annyi eszük sincs, hogy ültessenek egy kis répát meg babot, vagy hogy ne szüljenek ennyi gyereket" – kesereg Marika néni, aki már csak nehezen, pár másodpercre tud felegyenesedni a botjáról. Hozzáteszi, hogy az ő szomszédjaik jó emberek, csak szerencsétlenek. A szemben lakó Juliannának pár éve leégett a háza, a 15 és 16 éves fia épített a helyére egy újat használt téglákból, saját kézzel. Heten élnek benne, havi 107 ezer forintból. Sáriék úgy tudnak segíteni a szomszédokon, ha néha munkát adnak nekik: 600 forint jár például, ha felsikálják a padlót.

Krisztiánéknál december 6-án, Mikulás napján vágnak disznót. A házból már délelőtt hangos mulatós zene hallatszik, a férfiak pedig már túl vannak az első pálinkán. Szerencsés a család, mert pont a ház előtt van az utcai közkút, máshogy nem is tudnák megoldani, hogy folyamatosan forduljanak a vödrökkel. „Elég soványkа most idén ez a malac, de nem lehetett többet várni, már kell az étel" – mondja a disznóvágás vezetője, aki nem hentes, de „tapasztalatból tudja, hogy mennek a dolgok".

Kevesen tartanak állatot a Lyukóvölgyben, a 46 éves Bélának viszont már tyúkolja is van, benne 47 tyúkkal. „A levest mégis bolti csirkéből főzzük, mert a feleségem és a gyerekek annyira megszerették az állatokat, hogy nem vágjuk le őket" – mondja Béla, akinek a portája talán a legrendezettebb a Lyukóvölgyben. 19 éve egy cigánylányt vett feleségül – emiatt se a férfi, se a nő családja nem beszél velük. „Először vettünk itt egy kunyhót, úgy éltünk, mint az indiánok. Hitelbe vettem lovat, szekeret, fűrészt, dolgoztunk és spóroltunk. Először gyertyával világítottunk, aztán akkumulátorral, aztán generátorral, hat éve már felhoztuk ide a villanyt is" – büszkélkedik Béla, miközben a kilátást nézi. „Szép ez így messziről, ha közel mész, csak akkor látod a mocskot meg a szemetet."

„Egész nap munkás ruhában vagyok, mert úgyis térdig mocskos leszek, amint kilépek az ajtón" – mondja Zoltán. Három hónapja dolgozik a „Városgazdánál", azaz közmunkán. December 31-ig van állása, de utána két hónapot kell várnia, hogy újra jelentkezhessen állásra. A felesége felzárkóztató képzésre jár, hogy befejezze az általános iskolát, ahol havi ötvenezer forintot is fizetnek neki. „Fűnyíró szakon vagyok, már fél éve tanítják nekünk, hogyan kell füvet nyírni. Ennek nem sok értelme van, dolgozni vele úgyse fogok" – mondja Melinda. A képzésért kapott pénzre viszont szükség van, hogy elköltözhessenek a mostani házukból. „Itt mindig elönt minket a víz. Penészedik a fal, gyémántot is tehetnék rá, akkor se lenne szép."

Azt mondják, a lyukóvölgyieket egy dologról biztosan fel lehet ismerni: a cipőjükről. „Olyan ez a sár és a mocsok, hogy megeszi a cipőt. Van, hogy kéthetente le kell cserélni." A szülők próbálnak mindent megtenni, hogy a gyerekeiket ne beszéljék ki az iskolában, de ez nehezen megoldható feladat. „Mire eljutnak a buszmegállóig, már nyakig sárosak lesznek. Próbálkoztunk már azzal, hogy nejlonzacskót teszünk a cipőre, de az sem segített sokat"- mondja Zoltán. Figyelnek arra, hogy a gyerekek szép ruhában járjanak iskolába. A kínai boltokba járnak vásárolni, mert ott a legolcsóbb.

„Elváltak a szüleim, azután kellett Miskolcról ide költözni a mostohaapámmal, mert itt volt olcsó ház. Nem szeretek annyira itt lenni, ide nem jönnek ki hozzánk a barátok" – mondja Dominik, mielőtt felpattan a biciklijére, hogy a csúszós úton vakmerő gyorsasággal hajtson le völgybe, ahonnan a vizet hozzák. „Most arra gyűjtünk, hogy el tudjunk költözni Németországba. Ott jobb lenne, nem lenne mindig ez a sár meg a vízhordás" – mondja. Ahogy enyhén összeráncolja a szemöldökét, összehúzódik a homlokára száradt sárfolt.

KEDVENC LAPJAI DIGITÁLISAN!

- Pár kattintással azonnal olvasható, előfizethető
- Kiadványát több eszközön is elérheti
- Nem kell tárolni, virtuális könyvespolcán bármikor eléri
- Ajándékba is vásárolható

Fotó: Mohai Balázs

Magyar, kártya

EGYHÁZ, FINANSZÍROZÁS

A nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes szerint teljesíthető az a cél, hogy a ciklus végére meglegyen az egymillió új magyar állampolgár. Semjén Zsolt decemberben úgy vélte: már az év végére meglesz a 700 ezredik állampolgársági kérelem és a 650 ezredik esküt tett polgár.

Írta: Horváth Szilárd

Semjén Zsolt szerint a honosításnál további szigorítás nem indokolt, kisebb korrekciók lehetnek. A kormányfő helyettese azt mondta: kezdetben a külhoni kérelmezők mentek intézni a honosítást Magyarországra, később a konzulátusokra, most már kihelyezett konzuli napokat tartanak, a diaszpórában pedig konzulok járják a magyar lakta városokat. A kérelmek száma számottevően nem csökkent – hangsúlyozta.

Szerinte annyira egyszerű az eljárás, amennyire a teljes biztonság mellett lehet. Az esetleges visszaélésekről azt mondta: egyes államoknak nem tetszik, hogy területükön sok magyar van, akiket sikerül „a félig-meddig asszimilációs állapotból" visszahozni és identitását megerősíteni. Az ellenérdekelt politika sok esetben titkosszolgálati eszközökkel él, dezinformál, de ezzel együtt sokkal kevesebb a visszaélés, mint amire ennek figyelembe vételével számítani lehetett. Kiemelte: akinek tudomása van visszaélésekről, annak feljelentési kötelezettsége van, ha ezt elmulasztja, ő is bűncselekményt követ el.

Semjén Zsolt arra a legbüszkébb, hogy a három nemzetpolitikai kérdésben teljes a nézetazonosság az összes magyarországi párt és a társadalom körében: a határon túli magyarságnak jár az állampolgárság, a szavazati jog és az autonómia. Megfigyelők szerint ezzel a megállapításával biztosan sokan vitatkoznának, ha megkérdeznék őket.

Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter például a jelek szerint nem tud mit kezdeni a magyar miniszterelnök-helyettesnek azzal a mondatával, hogy „a legnehezebb és legveszélyeztetettebb helyzetben a kárpátaljai magyarok vannak, kitéve a háborús helyzetnek és az ukrán nacionalizmusnak". Továbbá, hogy a magyar kormány mindenben segít az ottani magyarságnak, a téli fűtéstől kezdve a legelemibb ellátásban támogatja őket. Tudniuk kell, hogy számíthatnak a védelmünkre, van hová jönniük, ha lehetetlen állapotok alakulnak ki – emelte ki a magyar miniszterelnök-helyettes.

Igaz, Semjén Zsolt ezt még azelőtt mondta, hogy az ukrán külügyminiszter Ungváron egy szoboravatáson kinyilatkoztatta: hamarosan véget vetnek a kettős állampolgárság gyakorlatának. Hamarosan büntetéssel kell számolniuk azoknak az ukrán állampolgároknak, akik kettős állampolgárokként lépik át Ukrajna és az Európai Unió határát – jelentette ki Pavlo Klimkin. Mint kárpátaljai hírportálok hírül adták, azt hangsúlyozta: Ukrajna alkotmánya világosan leszögezi, „nem lehet szó kettős állampolgárságról, pont!"

„Mindenkinek tiszteletben kell tartania az ukrán törvényeket, minden kettős állampolgárnak tudnia kell, hogy le fogják leplezni, és meg fogják büntetni” – tette hozzá Klimkin, megjegyezve, hogy hamarosan közös vámellenőrzést vezetnek be az ukrán-magyar határon,

Fotó: Mohai Balázs

ami „lehetetlenné teszi, hogy az ukrán vámellenőrzésnél az állampolgár egyik ország útlevelét, az európai oldalon pedig egy másikét mutassa fel”.

Az ukrán és magyar nyelven tartott rendezvényen a miniszter hangsúlyozta: az ukrán állam vezetése arra törekszik, hogy a kárpátaljai tolerancia általánossá váljon egész Ukrajnában, és Kárpátalja, az ország legnyugatibb megyéje legyen az európai integráció éllovasa. Pavlo Klimkin hangsúlyozta: Kijev eltökélt szándéka, hogy eltűnjenek a határok Ukrajna és az Európai Unió között, és visszaálljon a népek egykor volt középeurópai közössége, és a visegrádi négyek tömörülés hamarosan visegrádi ötökké bővüljön Ukrajna csatlakozásával.

Még jó, hogy Klimkin hozzátette ezt is. Semjén szerint ugyanis Magyarországnak hasonlóan kell cselekednie, mint Izraelnek, meg kell védenie a diaszpóráját bárhol a világon.

Semjén Zsolt szerint ugyanakkor 2014-ben a környező országokban tartott választásokon mindenütt megerősödött a magyarság. A legnagyobb sikert a vajdasági magyarok érték el, gyakorlatilag megvalósult a kulturális autonómia, a nehézségek anyagi jellegűek, ami a szerb költségvetés állapotából következik. A vajdasági magyarság egységes és a Belgrádban is megkerülhetetlen – tette hozzá.

Semjén Zsolt korlátozott optimizmussal néz az új román államfővel való együttműködés elé, úgy véli, Klaus Iohannis szebeni polgármesterként nem sok érdeklődést mutatott a magyarság ügyei iránt. Szerinte a román elnök nem tagadhatja az autonómia legitimitását, mert ez Nyugat-Európában elvitathatatlan. Kitért arra, hogy a román belpolitikában a magyarellenességet ütőkártyaként használhatják. Példaként a Mikó-kollégiumot, a magyar himnusz éneklésért kiszabott bírságot említette.

Fontos eredménynek nevezte, hogy Brenzovics László, a KMKSZ elnöke bekerült a kijevi parlamentbe. Az a cél, hogy elérjék, legyen magyar választási körzet, de a mandátum megszerzése csak a magyarság egységével valósulhat meg, a két kárpátaljai magyar szervezetnek legalább választási időszakban együtt kell működnie.

Sikeresnek nevezte a szlovákiai önkormányzati választásokon elért eredményt. Szerinte reális az esély, hogy a Magyar Közösség Pártja visszakerül a pozsonyi parlamentbe, ami létfontosságú a magyarság képviseletéhez. Kifejtette, hogy helyi ügyekben ésszerű az együttműködés a Híd-Most vegyes párttal.

Semjén Zsolt kiemelte a diaszpórának szóló Kőrösi Csoma Sándor programot, amellyel 100 fiatal utazhat ki a világ magyarságához. „A sokszor csak parázsló magyar identitás és magyar élet lángra lobbant”, egyre többen találnak vissza a magyar identitásukhoz és ez magával hozza az állampolgárság iránti igényt – fogalmazott.

A miniszterelnök-helyettes, egyben a KDNP elnöke a kormánypártok népszerűségvesztéséről azt mondta: egy választás után mindig van egy „győzteshez húzás”, vannak irreális várakozások, majd utána egyfajta természetes leporladás.

Szerinte most is ez látható. Ugyanakkor több kommunikációs hiba is történt, ezek között említette az internetadót, amiből nem kell presztízskérdést csinálni – mondta. A tiltakozásokat komolyan kell venni, párbeszédre van szükség – hangsúlyozta. Úgy látta: a tiltakozások legalább annyira szólnak az ellenzék ellen, amely ha életképes lenne, akkor képviselni tudná a tüntetők álláspontjait a parlamentben.

A februári veszprémi időközi választás tétjéről azt mondta, hogy lényegileg már mindent elfogadtak, amihez kétharmadra volt szükségük, de ez a többség egyszerűbbé teszi a törvényalkotási munkát. A baloldal szerinte romokban hever, hiteltelen emberek tovább faragták a szocialista pártot, amely nem tudja a kormánnyal szembeni protest véleményeket és csoportokat „becsatornázni”.

Az egyházfinanszírozásról kiemelte: soha ennyi pénz még nem jutott erre és a szükséges összeg jövőre is rendelkezésre áll. Elismerte, hogy vannak döccenők, és Erdő Péter bíborosnak abban is igaza van, hogy egyes önkormányzati intézményeket olyan felekezetek vettek át, amelyekhez tartozó ember nincs is az adott településen. Semjén Zsolt kész egyeztetni a nagy történelmi egyházakkal minden kérdésben, így az egyházügyi törvény módosításával kapcsolatban is.

Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek december elején fejezte ki a történelmi egyházak aggodalmát egy teljesen új egyházi törvény elkészítésével kapcsolatban. Erdő Péter beszélt arról is, hogy a költségvetés egyházakat érintő részéből hiányoznak bizonyos összegek. Bölcskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház (MRE) lelkészi

elnöke pedig azt mondta, hogy egyházuk szabadon felhasználható támogatása 2015-ben 425 millió forinttal kevesebb lesz, mint 2014-ben.

Semjén Zsolt korábban azt nyilatkozta, hogy pártja nem fog megszavazni egy olyan új egyházi törvényt, amely a német egyházi szabályozási modellre épül. Arról beszélt, hogy a kormány komolyan veszi a strasbourgi bíróság ítéletét az egyházügyi törvénnyel összefüggésben, ugyanakkor nem tekinti példának a német modellt, és a katolikus egyház képviseletében Erdő Péter bíborossal, valamint a többi nagy egyházakkal történő egyeztetés nélkül nem módosítják a jogszabályt.

Kiemelte, hogy a strasbourgi bíróság döntésének eleget kell tenni és meg kell oldani az egyházügyi törvénnyel összefüggésben felmerült kifogásokat. Rámutatott: a bíróság ugyanakkor egy olyan verzióról ítélkezett, ami már nem volt hatályban, mert időközben módosították, illetve a fő kifogás az volt, hogy az Országgyűlés ismeri el az egyházakat, nem pedig a bíróság. Érdekes módon ugyanezt a gyakorlatot a nemzetiségek elismerésénél senki nem sérelmezte – jegyezte meg.

Semjén Zsolt a KDNP és a kormány nevében már akkor is kijelentette, hogy a katolikus egyház képviseletében Erdő Péter bíborossal, valamint a nagy egyházakkal való egyeztetés nélkül nem módosítják a törvényt. Hozzátette: egyetért a bíboros nyilatkozatával, azaz a német modell nem példa és nem alkalmazható, mert ott az egyház az állami intézményrendszernek egy alrendszereként működik. Ugyanakkor a magyar alkotmányos értelmezés szerint „sui generis valóságnak", azaz az állammal azonos rangú valóságnak ismerik el az egyházakat – tette hozzá.

Semjén Zsolt lehetséges megoldásként említette az Emberi Erőforrások Minisztériumának álláspontját, a minimális korrekciót a bírósági döntésnek megfelelően. Elképzelhetőnek nevezte az eredeti KDNP-álláspont elővételét, valamint azt is, amit Trócsányi László igazságügyi miniszter kezdeményezett, azaz, hogy a különböző európai mintákat veszik alapul. Ez azonban nem kizárólag a német mintát jelenti. A strasbourgi ítéletet komolyan veszik, az egyházakkal egyeztetnek, ugyanakkor semmi nem kényszerít kapkodásra – fogalmazott a miniszterelnök-helyettes.

Soltész Miklós, egyházi, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős államtitkár szerint nem kerülhet olyan új egyházi törvény a parlament elé, amelyet a kereszténydemokrata politikusok és az egyházak megkérdezése nélkül dolgoznak ki. A KDNP-s politikus, az Emberi Erőforrások Minisztériumának államtitkára nem gondolja, hogy előáll egy olyan helyzet, amikor a parlamenti szavazás során a kereszténydemokraták nemmel szavaznak az új egyházi törvényre. Soltész Miklós úgy fogalmazott, a négy történelmi és sok másik egyház vezetői is azt kérik, hogy ne új törvény szülessen, hanem csak a meglévő törvényt módosítsák a strasbourgi bíróság kifogásait figyelembe véve. Hozzátette, hogy a jelenlegi törvény 35 „bevett egyháznak" és több mint 120 „vallási tevékenységet végző szervezetnek" ad működési lehetőséget. A 120 vallási szervezetből 15 fordult jogorvoslatért a strasbourgi bírósághoz – idézte fel.

Az államtitkár hangsúlyozta azt is, hogy a strasbourgi bíróság nem az Országgyűlés által már korábban módosított egyházi törvényről döntött. Soltész Miklós arról is beszélt, hogy az európai egyházi törvények általában szigorúbbak, mint a magyar. Éppen ezért nem véletlen, hogy azok az egyházak, amelyek évtizedek, évszázadok óta jól működnek Magyarországon, nem akarnak új törvényt, hanem a jelenlegi módosítását szeretnék – mondta.

A költségvetéssel kapcsolatban az államtitkár úgy fogalmazott: „megnyugodhatnak az egyházi vezetők és azok is, akik ilyen területeken dolgoznak, mert meglesz a támogatás, meglesz a költségvetési módosítás alapján az az összeg, amelyből nyugodtan tudnak gazdálkodni". Kiemelte, hogy ez az egész társadalom szempontjából fontos, hiszen az egyházak által végzett karitatív, szociális, oktatási munka túlmutat az egyházak hitéleti tevékenységén. Soltész Miklós megjegyezte: 2010-től az előző Orbán-kormány „majdnem megduplázta az egyházi támogatásokat".

Vidék Magazin
Az ország magazinja

„Példát kell mutatni”

INTERJÚ DR. JÁMBOR LÁSZLÓVAL, AZ ORSZÁGOS MAGYAR VADÁSZKAMARA ELNÖKÉVEL

Dr. Jámbor Lászlót, a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt. vezérigazgatóját választották az Országos Magyar Vadászkamara (OMVK) elnökévé 154 igen 3 nem szavazattal 2014 tavaszán. Az elnök céljai mellett elmondja, hogy milyen fegyverrel vadászik és beszél a várhatóan 2015. év második felében parlament elé kerülő vadászati törvény módosításáról is.

Szöveg: Vidék Magazin

– Bemutatkozna röviden?

– 1975-ben végeztem agrárközgazdászként Pécsen, s 1980 óta dolgozom az erdőgazdálkodás valamely területén. 1980-ben kerültem az Erdészeti Tudományos Intézet soproni állomásának közgazdasági osztályára, 1984-től három évig tanítottam a Nyugat-magyarországi Egyetem jogelődjének tekintett Erdészeti és Faipari Egyetemen, 1987 óta dolgozom a Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt-nél (TAEG). 1991-98 között az erdőgazdaság gazdasági vezetője voltam, 1998 december 1-től pedig én vezetem a társaságot.

– Mióta vadászik és az OMVK elnöki teendői mellett milyen más társadalmi funkciókat lát el?

– Több mint húsz éve. Jó ideje már, hogy minden vadászaton kívüli korábbi társadalmi megbízatásomat leépítettem. Erdőgazdaságunk alapító tagja a Soproni Tájegységi Vadászszövetségnek, melynek kezdetben titkára voltam, 2009 óta pedig a tagság bizalmából ellátom az elnöki teendőket. A Győr-Moson-Sopron megyei vadászkamarának már a második ciklusban vagyok az elnöke. Nagy megtiszteltetés volt számomra, amikor 2010-ben az Országos Magyar Vadászati Védegylet (OMVV) Semjén Zsolt elnök úr mellett egyik alelnökévé választott. Ez a funkcióm azóta is megvan. Úgy gondolom, hogy az előzőekben említett társadalmi megbízatásokkal járó kihívásoknak akkor lehet megfelelni, ha az ember napi, tő mellől származó információkkal rendelkezik. Számomra ezt a TAEG-en kívül a Soproni Fertőtáj Vadásztársaság vezetése biztosítja. Sokszor kérdezik tőlem, hogyan lehet ennyi feladatot az erdőgazdaság vezetése mellett érdemben ellátni. Erre azt szoktam válaszolni, hogy egy feltétel mellett meg lehet oldani. Ez pedig az, hogy a vezetőt kiválóan felkészült, munkájukat hivatásnak tekintő kollégák segítsék. Nekem olyan szerencsém van, hogy ez minden munkaterületen megadatott.

– Az, hogy ön a vadászatot szereti, természetes. Mit üzen azonban azoknak, akik nem vadásznak?

– Sajnos a vadászokról kialakult kép meglehetősen manipulált. Ma az erdészeknek és a vadászoknak folyamatosan szembesülniük kell azzal, hogy a társadalom nem jelentéktelen részében olyan kép él róluk, hogy irtják

Fotó: Sóki Tamás

Fotó: ASA

az erdőt, gyilkolják a vadat, anyagi előnyöket és a saját szórakozásukat előbbre tartva rombolják a természetet. Mondanom sem kell, hogy mindez messze nem igaz. Az erdész volt az első természetvédő és ma is az. A vadász ugyancsak természetszerető ember, aki a vadat a természet szerves részének tekinti, s ezért óvja és védi. Egy emberközpontú és valóban az ember és a természet egységét biztosító természetvédelemre a világon mindenhol – így nálunk is – nagy szükség van. A közös cél érdekében mindannyiunknak össze kell fognunk, s nem pedig ellenségnek tekinteni egymást. Úgy gondolom, hogy a mesterségesen gerjesztett erdész-vadász-természetvédő konfliktus nem vezet sehova. Ezen mihamarabb túl kell lépni.

– Amikor még nem vadászott, akkor is járta a természetet?

– Természetesen. Világéletemben természetszerető ember voltam. Korábban sokat horgásztam, de sajnos elfoglaltságaim miatt erre a hobbimra egyre kevesebb időt tudok fordítani. Még vadásszá válásom előtt rengeteget túráztam, bejártam szinte az egész országot. A soproni hegységben szinte nincs olyan térképen jelölt turista útvonal – pedig ezek hossza megközelíti a 400 kilométert – ahol nejemmel ne jártunk volna. Ez a szokásom a vadászatban is megmaradt. Nem nagyon szeretek a lesen elüldögélni, inkább cserkelek, néha akár 5-10 kilométert is, és nejem, aki nem vadászik, természetesen ilyenkor is jön velem.

– Milyen vad van arra, amerre járnak?

– Döntően Sopron környékén vadászok. Az erdőgazdaság vadászterületei és vadásztársaságom vadászterülete egyaránt nagyvadas terület, ahol meghatározó a vaddisznó, a gímszarvas és az őz. Dámszarvas minimális, muflon pedig egyáltalán nincs. Az apróvad állomány elhanyagolható, s sajnos a korábban jó apróvadas területként nyilvántartott Győr-Moson-Sopron megyében is egyre nagyobb tért hódít a részben túlszaporodott nagyvad állomány.

– Kutyával vadászik?

– Kutya nélkül. Nagyon szeretem a kutyát, de a kutya törődést és helyet igényel, nekem meg sem időm, sem helyem nincs rá. Erdőgazdaságunknál nagy hagyománya van a vérebezésnek. Több komoly vérebes kollégám van, de magam az előbb említettek miatt nem tartok kutyát.

– Milyen lőfegyvere van? Gondolom, akad több is…

– Természetesen van több fegyverem is, de ezek közül – a vadászat céljától függően – csak néhányat használok. Ezek közül egyik sem különleges. Ezzel nem kritizálni kívánom azokat, akik fegyvereikre nálamnál több figyelmet fordítanak, mert mindenki maga dönti el hogy – pénze, vérmérséklete, hozzáállása alapján – mit engedhet meg magának.

– Szóval mivel vadászik az elnök?

– Kedvenc sörétes fegyverem egy 16-os lapátcsövű Monte Carlo, ami hajdan a hivatásos erdészek szolgálati fegyvere volt. Nem kedvelem a nagy kaliberű golyós fegyvereket. Amit én használok, az egy 30/30-as alsókulcsos Marlin. Ebből is látszik, hogy a fegyverre nem, a céltávcsőre viszont igényes vagyok. A jó céltávcső és a megfelelően kiválasztott lőszer szerintem sokkal többet számít a vadászat eredményessége szempontjából, mint maga a fegyver. Amint azt korábban említettem, döntően Magyarországon és azon belül is elsősorban Sopron

környékén vadászok. Évente néhány alkalommal azonban megfordulok Szlovákiában és Tirolban. Ide egy 25x0,6-os kaliberű Browningot viszek magammal. Ez a kaliber idehaza őzezésre is kiváló. Nagyobb testű vadra (gímbika) egy 8x57-es Sauer 202-est használok.

– Említette, hogy szeret cserkelni. Akkor mire vadászik?

– Nálunk a vaddisznó cserkelő vadászatának nagy hagyománya van. Ezen belül is kiemelkedő jelentőséggel bír annak éjszakai, holdvilágnál történő vadászata. Az egész országban egyedülálló a TAEG gyakorlata, amely szerint a kizárólag szabad területen terítékre hozott, közel 1000 darab vaddisznót hajtás nélkül, cserkelő vadászattal és annak jelentős részé holdvilágnál ejtik el. Mondanom sem kell, hogy ez a vadászati mód kuriózumnak számít, s így gyakorlatilag korlátlan piaca van. Vadászvendégeink meghatározó hányada a német nyelvterületről származik és természetesen nem csak vaddisznóra vadásznak.

– Bemutatná vadászterületeiket?

– Két vadászterületünk van. Az erdőgazdaság tanulmányi jellegére tekintettel mindkettő oktatási-kutatási különleges rendeltetéssel bír. A vadászterületek együttes nettó területe 20 020 hektár. Mindkettő nagyvadas terület, de a vadászati érték szempontjából rendkívüli mértékben eltérnek egymástól. A Soproni hegységet is magában foglaló 6130 hektáros vadászterületen található ugyanis az ország második leglátogatottabb és területegységre vetítve legfelszereltebb parkerdeje. A Nyugat-magyarországi Egyetem forgalomszámlálása alapján a parkerdőben évente mintegy egymillió látogató fordul meg. Ezen túlmenően a soproni erdők minden négyzetmétere valamilyen szintű természetvédelmi oltalom alatt áll. Mindezeket figyelembe véve teljesen természetes, hogy a szóban forgó vadászterületen nem a vadászati hasznosítás az elsődleges szempont. Merőben más a helyzet az erdőgazdaság Röjtökmuzsaj-Iván térségében található, 13 890 hektáros vadászterületén. Ez egy kiváló adottságokkal bíró nagyvadas terület, ahol az előzőekben már említett vaddisznón kívül a gímszarvas a meghatározó vadfaj. A gímszarvas állomány minősége közepes, de a terítéken lévő bikák mutatósak, a szeptemberben terítékre kerülő 75-85 bika átlagsúlya 6 kilogramm körüli, az érmes arány pedig jó ideje 50-60 százalék között van. Sajnos az utóbbi időben nagy gondot jelentett a gímállomány túlszaporodása, mely problémát a Sopron Tájegységi Vadászszövetség vadászatra jogosultjainak összefogásával – egy néhány éve kidolgozott, közösen elfogadott és azóta is következetesen végrehajtott szakmai programmal – úgy tűnik, sikerül kezelni.

– Ugorjunk az országos ügyekre. Hogyan tovább, OMVK?

– Az Országos Magyar Vadászkamara és az Országos Magyar Vadászati Védegylet összefogásával az elmúlt ciklusban rendkívül komoly eredményeket értünk el a vadászat jogi feltételrendszerének ésszerűsítésében, európai normákhoz történő igazításában. Ezt a szoros együttműködést a jövőben is fenn kívánjuk tartani. Amikor az OMVK újjáválasztott elnöksége meghatározta az előttünk álló ciklus legfontosabb feladatait, az előzőekben említett OMVK-OMVV együttműködésen túlmenően kijelölte azokat a stratégiai partnereket, akik meghatározó jelentőséggel bírnak a magyar vadgazdálkodás és vadászat szempontjából. Ezek: a Földművelésügyi Minisztérium (FM), a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK), az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) és a 22 állami tulajdonban lévő erdőgazdaság. Ez utóbbiakkal való, korábbinál jóval szorosabb együttműködés azért kiemelten fontos, mert a messze földön híres magyar vadgazdálkodás gerincét az általuk kezelt vadászterületek adják. Természetesen az, hogy meghatároztuk stratégiai partnereinket, nem jelenti azt, hogy nem kívánunk együttműködni minden állami, vagy civil szervezettel, akiknek bármilyen közük is van a vadgazdálkodáshoz, vadászathoz. Mindenkire számítunk, aki segíteni tudja munkánkat és akik igényt tartanak a mi segítségünkre. Állunk rendelkezésükre. Az elvi alapokon nyugvó kompromisszumok hívei vagyunk és a jövőben kerülni szeretnénk a felesleges, sehova nem vezető konfrontációkat.

– Említette az OMVK és az OMVV együttműködését. Mi a különbség a két szervezet között?

– A vadászati érdekképviseletet ma két szervezet látja el. Az egyik az önkéntes alapon alulról szerveződő, 1881-es alapítású Országos Magyar Vadászati Védegylet, amely a vadászatra jogosultakat, közérthetőbben a vadásztársaságokat képviseli. Civil szervezetként működik. Az OMVV-nek, illetve területi tagszervezeteinek ennek következtében nem minden vadászatra jogosult a tagja. Ezzel szemben az Országos Magyar Vadászkamara felülről szervezett,1997-ben törvény által létrehozott köztestület, amelynek feladata az egyéni vadászok érdekképviselete. Annak ellenére, hogy az OMVK tagság csak a hivatásos vadászokra nézve kötelező, a szervezettségre a sportvadászok vonatko-

zásában is azt lehet mondani, hogy száz százalékos. Formálisan igen, gyakorlatilag azonban nagyon nehéz a két terület érdekképviseleti feladatait külön választani, mivel nagyon sok az átfedés. Az egyéni vadászok – akik döntő többsége vadásztársasági tag – egyértelműen abban érdekeltek, hogy a vadgazdálkodás színvonalát fenntartsuk, javítsuk, s ezáltal megfelelő vadászati lehetőséget biztosítsunk a számukra, holott ez szigorúan véve OMVV feladat lenne.

– Az OMVK újjáválasztott elnöksége már az első elnökségi ülésen elfogadta az első négy év programját. Mit emelne ki ebből?

– Programunkban számos fontos feladatot határoztunk meg, melyek közül hármat szeretnék kiemelni. Az egyik a vadászat társadalmi elfogadottságának növelése, a másik a hivatásos vadászok erkölcsi és anyagi megbecsülésének javítása, míg a harmadik a vadgazdálkodásról és vadászatról szóló, 1996-ban elfogadott törvény módosítása. Vegyük sorra ezeket. Rendkívül fontosnak tekintjük a vadgazdálkodás és a vadászat társadalmi elfogadottságának jelentős mértékű javítását. Ez nem azon múlik, hogy hogyan reagáljuk le a különböző sajtóban megjelent információkat. Ez is fontos, de nem ez a lényeg. Nem is azon, hogy a megyei szervezeteink és az országos szervezet honlapja kívánnivalót hagy maga után. Ezt viszonylag könnyen orvosolni lehet. Nem is azon, hogy miként tartunk kapcsolatot a médiával és egyéb csatornákon keresztül a társadalommal. Itt azért megjegyzem, hogy a jövőben ezekben a kérdésekben a korábbinál jóval nagyobb szerepet kell biztosítani a kamara megyei területi szervezeteinek, akik helyi kapcsolataik révén komolyan támaszkodhatnak az állami erdőgazdaságokra. Ezek a kérdések mind fontosak, de véleményem szerint a legfontosabb a példamutatás. Nem kellene, hogy a vadászat körül ügyek legyenek és akkor nem kellene azon sem gondolkodni, hogy hogyan reagáljuk le azokat. Sajnos ma a kamara területi szervezeteinek és központi vezetésének nincs a kezében olyan eszköz, amellyel a vadászat írott és íratlan szabályait be nem tartó vadászokkal szemben hatékonyan felléphetne. Van Etikai Kódexünk, melyet hosszú előkészítés után 2013-ban fogadott el az Országos Küldött Közgyűlés.

Fotó: ASA

Etikai bizottságaink elé kerülő ügyek azonban a mai napig nincsenek. Sokat segíthetne ebben a sportvadászok kötelező kamarai tagsága.

– Csak „ügyek" vannak?

– Ami ügy van a vadászat körül, az mind vadászati szakhatóság, rendőrség, bíróság. Micsoda nonszensz ez? Amikor azt mondják: hát ezt ti nem tudtátok kiszűrni? Nálatok egy olyan ügy nincs, ami… Azért nincs, mert jelenleg nincs a kezében sem a megyei, sem az országos etikai bizottságoknak, vezetésnek olyan eszköz, amivel először akár alacsonyabb szintű büntetésekkel „oda tudnának hatni" a vétkesekre. Ismétlődés esetén akár a kamarából történő kizárás is lehetne a büntetés. Ezzel az érintett elveszítené a vadászjegyét, bevonnák a fegyvertartási engedélyét, nem vadászhatna. A társadalom egyéb rétegeihez viszonyítottan a vadászok között sem több a renitens. Annak következtében azonban, hogy folyamatosan reflektorfényben vagyunk, akár egy, a szabályokat be nem tartó vadásztársunk is pillanatok alatt romba tudja dönteni azt, amit a nagy többség becsületes munkával felépített. És akkor jön a vadászokkal – és nem az elkövető vadásszal – szembeni negatív értékítélet, amit a magam részéről sok esetben még elítélni sem tudok. Nagy hibánk és a jövőben ennek kiküszöbölésére kiemelten oda kell figyelnünk, hogy a vadászokhoz kötődő pozitív cselekedeteket kevésbé propagáljuk. Ha például hófúvásban egy településre a vadász viszi el terepjárójával a kenyeret, vagy a legutóbbi nagy dunai árvízkor számos helyen a vadászok biztosítottak vadhúsból készült ételt a védekezőknek és folytathatnánk tovább a sort. Ezekről nincsenek hírek. Ilyenekre ki gondol? Nem is beszélve a számtalan, vadászok által szervezett társadalmi és kulturális eseményről.

– A vadászbalesetekre jobban felkapjuk a fejünket?

– Igen. Azt nem fogjuk tudni soha elérni, hogy vadászbalesetek ne legyenek. Balesetek más területen is vannak. A vadászok között is mindig van egy-két, a legalapvetőbb szabályokat be nem tartó ember. Őket megpróbáljuk kiszűrni, de ezek megelőzésében is sokat segítene nekünk, ha mindazok a lehetőségek, melyekről az előzőekben beszéltünk, rendelkezésünkre állnának és olyan hír jelenne meg a sajtóban, hogy a vadászok etikai eljárás keretében a rendszeresen renitenskedőkkel szemben eljártak.

Fotó: ASA

– Térjünk át a hivatásos vadászok helyzetére.

– Nagyon büszke vagyok arra, hogy a TAEG-nél, állami keretek között – ahol természetesen jóval könnyebb ezzel foglalkozni – sikerült egy nagyszerű kollektívát összehozni. Sokan tudják rólam, hogy „szívügyem" a hivatásos vadászok szakmai és erkölcsi megbecsülése. Az országban majdnem 1400 vadászterület van. A jelenleg hatályos jogszabály szerint minden megkezdett 3000 hektár után egy hivatásos vadászt kötelező alkalmazni, főállásban. Ők látják el a vadászmesterek irányítása mellett a vadgazdálkodással kapcsolatos szakmai feladatokat az adott vadászterületen. Segítenek a tervezésben, állománybecslésben, közreműködnek a vadkár ügyekben, segítenek a vadászatok szervezésében, kísérnek, etetnek, magaslest ácsolnak, stb… szóval a szakmai feladatokból jelentős részt vállalnak, sőt nagyon sok helyen maguk viszik azt. Az ő munkájuk az alapja az adott vadászterület szakszerű vadgazdálkodásának, amely hosszútávon biztosíthatja a társaság tagjai számára a megfelelő vadászati lehetőséget. Sajnos vannak vadászterületek, ahol a vadásztársaság társadalmi vezetése és tagsága az előbb említett összefüggést a hivatásos vadász munkája és a társaság hosszú távú érdeke között nem ismeri fel. Csak a mára, a rövid távon kilőhető vadmennyiségre koncentrál, ésszerűtlenül takarékoskodik a költségekkel, s ennek következtében nem biztosítja a hivatásos vadásznak a megfelelő munkafeltételeket, sok esetben segédmunkássá, szakszerűtlen döntések egyszerű végrehajtójává, a tagság „cselédjévé" degradálva őket. Ezek nagyon kemény szavak, s azt kérem, akire nem vonatkozik, ne

vegye magára. A kiszolgáltatottság alapja, hogy a hivatásos vadász munkáltatója a vadásztársaság. Sokan azon az állásponton vannak, ha ezen változtatunk, és állami alkalmazásba vesszük a hivatásos vadászokat, a probléma megoldódik. Ebben nagyon sok igazság van és az OMVK és az OMVV egyetért ezzel a megoldással, de tudomásul kell venni, hogy ennek feltételei jelenleg nem adottak.

– Akkor mit tehet a kamara a hivatásos vadászok érdekében?

– Nagyon nagy előrelépést jelentene, ha a vadgazdálkodásra jogosultak (vadásztársaságok) felismernék – mint ahogy azt az előzőekben említettem – hogy a hivatásos vadászok megbecsülése és munkafeltételeinek biztosítása saját jól felfogott érdekük is. Mi azon leszünk, hogy az OMVV-vel karöltve minden lehetséges eszközzel megpróbáljuk ezt tudatosítani. Nagyon fontos ebben a kérdéskörben, hogy a hivatásos vadászok – akik ma már rendészeti feladatokat ellátó hivatalos személyek – az egész országban egységes szolgálati egyenruhával rendelkezzenek. Ennek tartalmi részét a jelenleg hatályos jogszabályok is előírják, konkrét formátuma azonban ez idáig nem volt meghatározva. A nemrég bevezetett erdész egyenruha mintájára elkészült a hivatásos vadászok terepi szolgálati egyenruha kollekciója, melyet az OMVK elnöksége jóváhagyott és a 2014. november 7-én Hatvanban, a Széchenyi Zsigmond Kárpát-medencei Magyar Vadászati Múzeumban

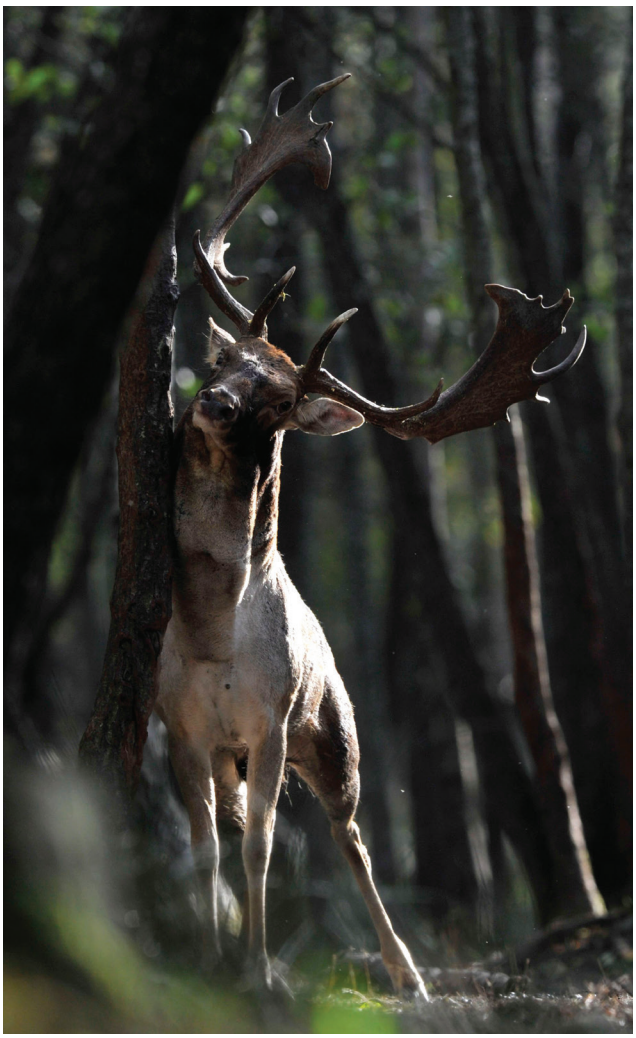

rendezett Hivatásos Vadászok II. Országos Szakmai Konferenciáján az érintetteknek is be lett mutatva. Ez évtől ez az egyenruha az ország egész területén, maximum 50 kilométeres elérhetőséggel kapható lesz. Meglétét a vadászati hatóság szigorúan ellenőrizni fogja. Az OMVK nemrég egy munkacsoportot állított fel, melynek feladata, hogy javaslatot tegyen a hivatásos vadászok helyzetének javításával kapcsolatos intézkedésekre. Ezek között kiemelten szerepel egy javasolt bértábla összeállítása. További fontos feladat az évente egy alkalommal kötelezően előírt szakmai továbbképzések színvonalának növelése és országos szintű egységesítése. Ezen túlmenően támogatunk minden olyan regionális programot, melyen a hivatásos vadászok, de nem csak ők, hanem vadásztársasági tisztségviselők, elnökök, vadászmesterek vesznek részt, s amellett, hogy különböző aktuális kérdésekben szakmai konzultációt folytatnak, jobban megismerik egymást és közösségé formálódnak. Kétévente megrendezzük a hivatásos vadászok országos versenyét, melynek keretében a megyei selejtezőkön és az országos döntőben összemérhetik tudásukat és legkiválóbbjaik elnyerhetik a szakma kiemelt megbecsülését. A jelenleg hatályos vadászati törvényből javasoljuk kivenni a vadászati hatóságnak azt a jogosultságát, mely szerint egy hivatásos vadász két vadászterületen történő szolgálat tételét engedélyezheti. A hivatásos vadászok alkalmazási feltételeinek szigorításával szeretnénk kiiktatni a jelenlegi rendszerből az úgynevezett „papír hivatásos vadászokat”. Terveink között szerepel

Fotó: ASA

továbbá az is, hogy a hivatásos vadászokat a vadásztársaságoknál irányító vadászmesterek vonatkozásában megköveteljük a szakmai végzettséget. Végezetül nagyon fontosnak tartjuk, hogy a jogszabályokban megfogalmazott kötelezettségek betartását a hatóság folyamatosan ellenőrizze és követelje meg.

– A tervek szerint ez évben parlament elé kerül a három szakmai alaptörvény. Mit tud mondani erről?

– A kérdésben szereplő három szakmai törvény, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló törvény, az erdőtörvény és a természetvédelmi törvény. Ezeket 1996-ban fogadták el, s közülük 2009-ben az erdőtörvényen módosításokat hajtottak végre. A másik két törvény változatlan maradt. Úgy gondolom, nem szorul különösebb magyarázatra, hogy miért került együtt napirendre a három törvény módosítása. Rendkívül sok köztük a kapcsolódási felület, s természetes, hogy az átfedéseknek szinkronban kell lenniük egymással. Mi a magunk részéről elfogadjuk a Földművelésügyi Minisztérium koncepcióját, mely szerint a vadgazdálkodásról és vadászatról, valamint az erdőről szóló törvény egészét a természetvédelmi szempontok elsődlegessége hassa át. Nem támogatjuk azonban a vélt természetvédelmi érdekekre hivatkozó túlszabályozottságot, a természetvédelmi szempontok indokolatlan előtérbe helyezését. Nem szabad elfelejteni, hogy amióta az ember beavatkozott a természet rendjébe, a rendszer összeomolna, ha onnét kivonulna. Ez egyaránt vonatkozik a vadra és az erdőre is. A legmegfelelőbb megoldás ebből a megközelítésből a három szakterület egységes kódex jellegű szabályozása lenne, de tudomásom szerint erre kevés az esély.

– Milyen fő indokok támasztják alá a vadászati törvény módosítását?

– Szakmai alaptörvényünk közel 20 évvel ezelőtt történt elfogadása óta rendkívül sok tapasztalatot gyűjtöttünk adminisztratív, technikai jellegű előírásainak gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban. Ezek közül kettőt emelnék ki. Az egyik, hogy a vadászati jog a földtulajdonhoz lett kötve, amivel ma is egyetértünk. Korábban nem került egyértelműen tisztázásra azonban, hogy tartalmilag mit is jelent ez. Ma már úgy gondoljuk, hogy a vadászterületek kijelölése szakmai kérdés és nem célszerű a földtulajdonosokra bízni, mivel teljesen érthető módon őket ebben számtalan egyéb érdek és szempont vezérli. A vadászterületek körüli jogviták döntő többsége ide vezethető vissza. Javaslatunkban ezért az szerepel, hogy megyénként egy szakmai grémium (Megyei Vadgazdálkodási Tanács) tegyen javaslatot, melyet a vadászati hatóság megvizsgál és határozatban jóváhagy. Természetesen célszerű bizonyos feltételek megléte mellett ezzel kapcsolatban a földtulajdonosoknak jogorvoslati lehetőséget biztosítani. Ellentétben a korábbi gyakorlattal, az első földtulajdonosi gyűlés összehívása is hatósági feladat lenne, ezzel kiküszöbölve sok korábbi jogvitát. A vadászterületek hasznosítása, annak módja és feltételei viszont már egyértelműen földtulajdonosi kompetencia. A másik lényeges változás e vonatkozásban, hogy amennyiben a földtulajdonosok maguk kívánnak a vadászterületen vadászni (nem adják külső vadásztársaságnak haszonbérbe) akkor azt csak egy földtulajdonosi vadásztársaság keretében tehessék. Az említetteken túlmenően a törvénymódosítás indokainak másik nagy csoportja szakmai jellegű.

– Mire gondol?

– Az utóbbi időben sokat beszélünk a nagyvad létszám gyarapodásáról. Ez azt jelenti, hogy a mezőgazdasági és az erdei vadkár jelentős mértékben megnőtt. Nemcsak a létszám szaporodott, hanem ezzel egyidejűleg különféle okok miatt a vad élőhelye is szűkült, többek között autópálya építések, infrastrukturális beruházások, belterületbe vonások, stb... Azaz a vadkárok ma jóval nagyobb problémát jelentenek, mint csaknem 20 éve, amikor a vadászati törvény megszületett. Ezzel kapcsolatban konkrét javaslataink vannak és nagyon örülünk annak, hogy erről a NAK és az FM is hasonlóan gondolkodik. A hosszú távú megoldás érdekében a törvényben egzakt módon meg kell határozni az érintett felek kármegelőzéssel kapcsolatos felada-

tait. A hangsúly tehát a megelőzésen van. Jogszabályi szinten kell rögzíteni továbbá a már bekövetkezett károk esetében a kárbejelentés és a kármegállapítás rendszerét, amely kapcsán ma az egész országban rendkívül sok probléma merül fel. Egyértelműen rendezni kell a vadkár szakértők kérdéskörét is, mégpedig abban a vonatkozásban, hogy milyen végzettséggel, milyen szakmai tapasztalattal lehet valaki kárszakértő és milyen továbbképzési feltételeket kell teljesítenie ahhoz, hogy az is maradhasson. Ez tehát egy nagyon fontos „csomag" ebben a jogszabályi körben. És van még jó pár olyan szakmai kérdés, amit szintén az 1996 óta eltelt időszak tapasztalatai alapján szeretnénk módosítani.

–Mondana ezek közül is néhányat?

– A törvény elsődleges célja olyan feltételrendszert biztosítani a magyar vadgazdálkodás számára, melyben lehetőség van eddigi eredményeink megőrzésére, a felmerülő problémák megoldására és a változó körülményekhez igazodva az előbbre lépésre. E vonatkozásban rendkívül fontos a hivatásos vadászokkal kapcsolatos szabályok korábban már említett módosítása. Ide sorolható továbbá a trófeabírálati rendszer tervezett szigorítása, melynek célja az egyes vadfajok minőség romlásának megállítása és az utóbbi években tapasztalt negatív irányú folyamatok visszafordítása. Ez különösen igaz a gímszarvas állományra vonatkozóan. Korábban szankcionáltuk a hibás trófeás kilövéseket, ma viszont ezeknek következménye nincs. Nem biztos, hogy direkt és azonnali anyagi büntetés a megoldás, de valamilyen módon (például osztrák, szlovák példák) rá kell irányítani a vadgazdálkodók figyelmét a problémakörre. Nagyon fontos, hogy a bérleti futamidő megemelésével (jelenleg 10, a cél 20 év) elősegítsük a vadgazdálkodók biztonságérzetét, s ezáltal hosszabb távú gondolkodásra serkentsük őket. Gátat szeretnénk szabni a modern technika vadászatban történő korlátlan terjedésének, s inkább támogatjuk a hagyományos vadászati módok (elöltöltős fegyverrel való vadászat, solymászat, íjászat) terjedését. Sorolhatnám a példákat tovább, de úgy gondolom, az eddig elmondottakból a kívülálló számára is egyértelműen kitűnik, hogy milyen irányt szabtunk magunknak és milyen eszközökkel szeretnénk céljainkat elérni. Bízunk benne, hogy széleskörű összefogással mindez megvalósítható. Mi azon leszünk.

HIRDETÉS

A vadásztársaság körzete a "Duna-Tisza-közi és Tiszántúli apróvadas vadgazdálkodási táj"-hoz tartozik, amely nettó 8350 ha területet ölel fel. A vadgazdálkodási körzet nagyobb része kiváló minőségű apróvadas területekből áll. Vadgazdálkodási irányvonalunk meghatározása során az apróvadas jelleg megőrzése mellett, az őz vadgazdálkodási szempontjait is előtérbe helyeztük. A társaság nagy gondot fordít a területén élő vadállomány takarmányozására, egész évben feltöltve tartja az etetőit, illetve a nyári nagy hőségi napok alkalmával lédús takarmány kihelyezésével könnyít az apróvad helyzetén.

A területen a vaddisznó csak váltóvadként fordul elő, vadgazdálkodási jelentősége nincs. A mezei nyúl és a fácán állománya stabil, az élőhely fejlesztés és a megfelelő takarmányozás hatására valószínűsítjük ennek emelkedését. A vadászterület nagyvadja az őz, a társaság hosszabb távú terveiben többek között az őzállomány minőségének magas szintre való emelése is szerepel.

Vadászati lehetőséget biztosítunk külföldi- és belföldi vadászok számára egyaránt. A területen elejthető vadak az őz, a mezei nyúl, a fácán és a nevelt tőkés réce.

Vadásztársaságunk által biztosított vadászati lehetőségek mindenképpen figyelemre méltóak.

¬ VADÁSZELNÖK: Szabó Lajos (Tel.: 06/30 488-80-34)
¬ VADÁSZMESTER: Búzás Sándor (Tel.: 06/30 338-20-92)
¬ TITKÁR: Héjja Endre (Tel.: 06/30 313-66-61)
¬ HIVATÁSOS VADÁSZAINK:
Hinkó Tamás és Tarnóczky Gábor

CÍM:
6800 Hódmezővásárhely,
Tanya 2552.
TEL.: (62) 579-840
FAX: (62) 277-614
E-MAIL:
info@hodagro.hu

HÓDAGRO ZRT VT

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Szerencse lesz kéményseprőt találni

Fotó: Bruzák Noémi

Áder János köztársasági elnök pezsgővel koccint a Fővárosi Kéményseprőipari Kft. két kéményseprő mesterével, Völgyesi Tündével és Kocsis Krisztiánnal a Sándor-palota teraszán. A kéményseprők boldog új évet kívántak az államfőnek és a magyar nemzetnek a Köztársasági Elnöki Hivatalban.

TÉNYLEG CSŐDBE JUTNAK A KÉMÉNYTISZTÍTÓ MAGÁNVÁLLALKOZÁSOK?

Kilátástalan helyzetbe hozta a rezsicsökkentéssel a kormány a kéményseprésssel foglalkozó magánvállalkozásokat – vélik szakértők. A csődbe jutott családi kiscégek nem reménykedhetnek pénzügyi segítségben, míg a helyhatóságok kéményseprő cégeinek még maradt remény. A kormány intézkedései miatt munkahelyek szűnhetnek meg országszerte, s nem elképzelhetetlen, hogy helyenként le is állhat a szolgáltatás.

Írta: Illés József, Szalay Mercédesz

Kéményseprők kívántak boldog új évet Áder János köztársasági elnöknek és a magyar nemzetnek év elején a Köztársasági Elnöki Hivatalban. Az államfő a Sándor-palota teraszán fogadta a Fővárosi Kéményseprőipari Kft. két kéményseprő mesterét, Völgyesi Tündét és Kocsis Krisztiánt, akiktől azt is megtudta: csak a fővárosban négy-öt női kéményseprő dolgozik, számuk azonban az országban a tízet is elérheti.

Az államfő kitépett egy-egy szálat vendégei seprűjéből, hogy azok szerencsét hozzanak, majd pezsgővel koccintott velük. A fehér kendővel és cilinderrel kiegészített egyenruhában érkező kéményseprők – akik már a 90-es években is köszöntötték az akkori államfőket – elmondták: az újévi köszöntés hagyománya német nyelvterületről származik.

Az ünnepi pillanatok mellett szürrealisztikus (ugye emlékeznek még Gregor Samsára?) híresztelésnek tűnik az, hogy állítólag szándékosan tönkre teszi a kormányzat a kisebb hazai kéményseprő cégeket. Annak ellenére, hogy azok zöme szavakban támogatott családi kis- és közepes vállalkozás, nem „pénzt kitalicskázó multi". A kormány intézkedései miatt rövidesen a kéményseprő szolgáltatók tucatjai kerülnek csődhelyzetbe, ami miatt elég sokan veszíthetik majd el a munkájukat – vélik szakértők, akik szerint nem zárható ki az sem, hogy egyes területek ellátatlanul maradnak. Még azt is megjósolták, hogy a szolgáltatás leállása elsőként Hajdú-Bihar, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Komárom-Esztergom, Nógrád, Pest és Somogy megyében várható, összesen 842 településen.

Meg azt is, hogy a csődöt jelentő kéményseprő vállalkozások megpróbáltatásai nem érnek biztosan véget, többen nem ússzák majd meg a veszteségeik további felhalmozódását.

A katasztrófavédelmi hatóság ugyanis ezeket a vállalkozókat is kijelölheti arra, hogy kényszer jelleggel további kilenc plusz három hónapig, vagyis egy évig elássák a körzetüket, méghozzá a hatóság által meghatározott áron. Abban az esetben pedig, ha ezt a tönkretett cég

megtagadja, kártérítést követelhet tőle a hatóság.

A kéményseprési cégek akkor kezdtek a csőd felé sodródni, amikor a kormány 2013 májusában döntött a kéményseprés úgynevezett rezsióradíjának a felére csökkentéséről. Vagyis, az engedélyezett óradíjakat a korábbi négyezer forintról kétezer forintra vágta vissza. Ez kétségbeejtő helyzetbe hozta a kéményseprő kisvállalkozásokat, amelyek kiadásainak 80 százalékát egyébként a bérek és azok járulékai teszik ki. Ezek a mintegy 60 százalékban magánkézben lévő, és hozzávetőleg 40 százalékban helyhatósági tulajdonú vállalkozások amúgy is csupán 5-10 százalékos haszonnal dolgoztak, így az 50 százalékos bevételcsökkentés garantáltan megpecsételte a legtöbb vállalkozás sorsát – függetlenül attól, hogy a tulajdonosa az önkormányzat, vagy magánszemély. Azóta a közszolgáltatást ellátó vállalkozások folyamatosan kompenzációra szorulnak. A magántársaságok azonban nem reménykedhetnek pénzügyi támogatásban, sem a helyhatóságoktól, sem a kormánytól. Az önkormányzati társaságok életben tartására ugyanakkor még esélyt adnak az önkormányzati pénzügyi injekciók – állítják a szakértők.

Véleményük szerint a „végső csapást" az mérte a kéményseprőkre, hogy a kormány egy áprilisban meghozott rendelettel a korábbi évi kettőről egyre mérsékelte a vegyes tüzelésű fűtési rendszerek estében kötelező ellenőrzések számát. Ezzel pedig szinte ismét megfelezte a vállalkozások bevételszerzési lehetőségét, mivel – különösen a kisebb településeken – a lakosság jelentős arányban alkalmaz vegyes fűtési rendszereket.

A kéményseprő magánvállalkozások tortúrája azonban még nem ért véget. A kabinet ugyanis újabb, jelentős befektetéseket igénylő feladatokat zúdít az ilyen cégek nyakába, például a nyílászárók kötelező ellenőrzését, illetve drága műszereket igénylő méréseket. Nem törődve azzal, hogy a társaságok már így sem képesek a rezsicsökkentés miatt a korábbi töredékére visszaesett bevételeikből működőképesek maradni.

A kormányzat országos méretű problémát idézett elő a kierőszakolt díjcsökkentéssel – állítják a szakértők. Érvelésük szerint azt nem lehet tudni, mi történne akkor, ha szinte valamennyi megyében egyszerre állna le a kéményseprői szolgáltatás.

Egyes szakértők szerint a kéményseprési ágazatban is a piac tudatos újraosztása történik meg. A csődbe jutó cégek helyét a jövőben kormány közeli vállalkozások vehetik majd át, amelyek viszont már kapnak kormányzati támogatást a közpénzekből a működésükhöz, vagy emelt, hasznot is tartalmazó tarifával dolgozhatnak.

Az általunk megkérdezett szakemberek úgy látják: nem lesz a köz számára olcsóbb megoldás, ha az állam végzi a jövőben a kényseprői feladatokat. A kormányzatnak ugyanis ugyanúgy fizetnie kell a működési kiadásokat, mint manapság a magánvállalkozásoknak, igaz a kormány az adóforintokból lesz bőkezű. Így ez a tevékenység várhatóan nem lesz hatékonyabb a tulajdonosi szerkezet átalakulása miatt.

Hozzáértők megerősítették: a javarészt egész dinasztiákra kiterjedő családi vállalkozásként üzemelő kéményseprő cégekre nem volt jellemző a profit kivétele. A megszerzett minimális nyereséget a többség visszaforgatta a vállalkozásába, a jövőjébe.

Megfigyelők szerint ugyanakkor nem lehet véletlen, hogy a kabinet hozzányúlt végre a kémények sepréséhez is: 2014-ben máris három százalékkal kevesebb kéménytűzhöz riasztották a tűzoltókat, mint egy évvel korábban, 2012-höz képest pedig 15 százalékos a javulás. 2012-ben 958 ilyen eset volt, 2013-ban 842, tavaly pedig 813.

A lakástüzek több mint 95 százaléka valamilyen emberi mulasztásra vezethető vissza, és az ilyen balesetek egy részét közvetlenül éppen a füstelvezetőben fellépő hiba okozza. Az adatok alapján a katasztrófavédelem szerint kijelenthető, hogy a legtöbb kéménytűz a lerakódott korom eltávolításával, a kémény rendszeres karbantartásával megelőzhető lenne. A megelőzés fontos eleme az is, ha a fűtés során csak olyan anyagokat égetnek el, amelyekre a kéményt tervezték. A balesetek megelőzésének elengedhetetlen feltétele, hogy a kéményseprést végző szakemberek elvégezhessék a munkájukat, vagyis be kell engedni a kéményseprőt az ellenőrzés időpontjában otthonunkba – fűzik hozzá a katasztrófások. A kémények állapotát gázüzemű berendezés esetén évente, szilárd és olajtüzelésű berendezés esetén pedig félévente indokolt ellenőriztetni – figyelmeztetnek.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Három év alatt felére esik az autó értéke

FORDULAT AZ AUTÓPIACON: VÉGE A DRÁGULÁSNAK

Az új autók listaárának évek óta tartó növekedése megállt – közölte a Magyar Lízingszövetség. A szervezet összeállításából az is kiderül, hogy egy autó 3 éves koráig közel 50 százalékot veszít az értékéből, ötévesen pedig már csak az eredeti ár 35-40 százalékát éri.

Írta: Kiss Kornélia

Fordulat történt az új autók piacán. A 2014-es év utolsó negyedében eddig beérkezett adatokból ugyanis az látszik, hogy megállt az új autók listaárának az első háromnegyed évben folyamatosan lassuló emelkedése. Régóta tartó trend tört meg ezzel: az akciók (árengedmények és készlet-kiárusítások) nélkül számított listaárak 2009-ben jelentősen, majd az azt követő években mérsékeltebben, de tovább emelkedtek. 2012 januárjában a nettó listaárak pedig drasztikusan nőttek, amelyet a személyautók esetében a regisztrációs adó csökkenése ellentételezett – áll a Magyar Lízingszövetség Eurotax adatai alapján készített összeállításában.

„A járműpiac 2014 első tizenegy hónapjában bekövetkezett bővülésében szerepe volt annak, hogy az év első kilenc hónapjában csak mérsékelten emelkedtek a listaárak, majd az utolsó negyedévben megállt a drágulás" – kommentálja az adatokat Jenei Viktor, a Magyar Lízingszövetség elnöke. A szakember utal arra, hogy január és november vége között 21 százalékkal bővült a járműpiac, azaz 81 744 új jármű talált gazdára, ezen belül éves szinten 20 százalékkal 61 ezerre nőtt személyautók eladása.

A Magyar Lízingszövetség összeállítása szerint 20 ezres éves futásteljesítményt alapul véve egy személyautó maradványértéke az első év után több mint 30 százalékkal csökken, háromévesen már alig több mint 50 százalékra, ötéves korban pedig 35-40 százalékra csökkenhet ez az érték. Ez azt jelenti, hogy egy 6 millió forintos listaáron vásárolt autó hároméves korában alig több mint 3 millió forintot ér majd, ötévesen pedig 2,1-2,4 milliós értéket képviselhet. Jenei Viktor elmondja, hogy a kishaszongépjárművek – amelyek piaca január és november között az átlagot jóval meghaladó mértékben, 41 százalékkal nőtt – a személyautóktól kicsit eltérően veszítenek értékükből. A kisteherautók ugyanis az első év végén 35 százalékkal érnek kevesebbet, szemben a személyautóknál jellemző 30 százalékkal, az ötödik évben azonban fordul a kocka: a kisteherautók az eredeti ár 45 százalékát érik, míg a többi személyautó 35-40 százaléknál tart ilyen korban.

Jenei Viktor a járműpiaci kilátásokról úgy gondolja: bár a fenti jelentős bővülés a lízingpiacon is egyértelműen kedvező hatást fejt ki, elképzelhető, hogy 2015-ben lassabb lesz a növekedés ebben a szegmensben, legalábbis, ami a lízingpiaci hatást illeti. „A gazdaság fejlődésével, a lakosság pénzügyi mozgásterének bővülésével azonban hosszabb távon stabil növekedés várható a járműpiacon, mind a lakossági, mind a vállalati szegmensben" – véli az elnök.

Hat évre elosztva: étel, ruha, szappan

Fotó: Kallós Bea

Virslit eszik egy hajléktalan férfi a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Vágány utcai vagonszállóján.

93,8 MILLIÓ EURÓ UNIÓS TÁMOGATÁS A HAZAI RÁSZORULÓKNAK

„Örömömre szolgál, hogy Magyarországon is életbe lép a program, és így az ország legkiszolgáltatottabb lakossága jut támogatáshoz. Különösen nagyra értékelem, hogy a program kiemelt figyelmet fordít a hátrányos helyzetű családban nevelkedő gyermekekre, megakadályozva, hogy a szegénységi csapda generációról generációra szálljon" – hangsúlyozza Marianne Thyssen, a foglalkoztatásért, a szociális ügyekért, valamint a munkavállalói készségekért és mobilitásért felelős uniós biztos.

A segítségnyújtási alap Magyarországon szegény családokban nevelkedő gyermekeket, hajléktalanokat, valamint olyan fogyatékossággal élőket és időseket támogat, akik alacsony jövedelemmel rendelkeznek. Élelmiszercsomagokat juttatnak el hozzájuk, és meleg ételt osztanak – a rászoruló gyermekek családjainak alapvető létfenntartási cikkeket is. A támogatási keret több mint felét erre a célcsoportra fordítják. A támogatások között a hajléktalanok társadalmi befogadását célzó kísérő intézkedések is szerepelnek. A többi célcsoportot illetően az effajta intézkedéseket az Európai Szociális Alap és a nemzeti programok keretében valósítják meg.

A 2014 januárjában létrehozott, a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap 2014 és 2020 között 3,8 milliárd euróval gazdálkodik – mind a 28 uniós országban. A támogatás lehet élelmiszer, ruha, egyéb személyes használatú alapvető cikk, többek között cipő vagy tisztálkodó szer. A támogatás társadalmi integrációt ösztönző fellépésekre is fordítható.

A tagállamok nemzeti szinten kidolgozott operatív programjukban határozzák meg a leginkább rászorulók körét. Ezt követően szabadon döntenek arról, hogy milyen segítséget kívánnak nyújtani (élelmiszersegélyt, alapvető létfenntartási cikkeket, illetve a kettő kombinációját).

A leginkább rászorulókat támogató, 1987-ben indult élelmiszerosztás uniós programja 2013-ban szűnt meg. Helyébe a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap lépett.

Marianne Thyssen

Az Európai Bizottság jóváhagyta a magyarországi operatív programot, melynek révén hazánk is részesül a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alapból. Magyarország 93,8 millió euróhoz jut a 2014-2020-as időszakban, mellyel a leginkább rászorulóknak biztosítanak természetbeni segítséget. Az uniós pénzösszeget 16,6 millió eurós hazai forrás egészíti ki.

Írta: Athanasios Krizostom
Fotó: Európai Parlament

Fund for European Aid to the Most Deprived

The main purpose of the Fund for European Aid to the Most Deprived (FEAD), which will be worth 3.8 billion Euro in real terms in the 2014 to 2020 period, is to support Member States' social emergency relief schemes.

The FEAD will support Member States' actions to provide a broad range of non-financial material assistance including food, clothing and other essential goods for personal use such as shoes, soap and shampoo, to materially-deprived people.

Furthermore, the FEAD will require that the distribution of material assistance be combined with social inclusion measures such as guidance and support to help the most deprived to get out of poverty. Member State may also choose to support the provision of non-materially assistance to the most deprived persons, in view of their social inclusion.

The new Fund focusses on extreme material deprivation not only because they are potentially life-threatening, but also because insufficient food and a lack of basic goods such as clothes makes it impossible for the most affected people to escape from poverty and exclusion and even to take advantage of training or counselling measures.

Zöld út az Európai Bizottságtól

INDULNAK A VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAMOK

Az Európai Bizottság elfogadta a 2020-ig tartó időszakban az Európai Unió mezőgazdasági szektora versenyképességének javítását, a vidék és az éghajlat megóvását, valamint a vidéki közösségek gazdasági és szociális hálójának megerősítését célzó 118 vidékfejlesztési programból az első hármat. Dánia, Lengyelország és Ausztria nemzeti programjait további hat követi.

Írta: Max Roseman

A nemzeti vagy regionális szinten működő 118 többéves program a 2014-2020 közötti időszakban összesen 95,6 milliárd euró uniós fedezet felett rendelkezik az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapon keresztül, és ezen felül még további nemzeti, regionális és magántőkét is felhasznál majd. Az elfogadott vidékfejlesztési programokat – Dánia, Lengyelország és Ausztria nemzeti programjai – az év vége előtt még további hat program követte. A következő tervezeteket fogadták el még 2014-ben: Finnország (az Åland-szigetek nélkül); Portugália európai része; négy németországi tervezet: a Nemzeti Keretterv, a Német Vidéki Hálózat, Szászország és Szász-Anhalt tartományok regionális programjai. Így összesen több mint 20 milliárd euró összeget fognak erre a célra rendelkezésre bocsátani.

„Vidéki területeink – a mezőgazdasági és sok más típusú, ott található vállalkozással egyetemben – munka-,

Fotó: Európai Parlament

valamint pihenési és szabadidős lehetőségeket, természeti szépségeket, továbbá kellemes lakó- és munkahelyeket biztosítanak számunkra. A bennük rejlő potenciál teljes kibontakozásához azonban segítségre van szükségük" – véli Phil Hogan mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős biztos. Felhívja a figyelmet arra, hogy ezt a segítséget a vidékfejlesztési programok új nemzedéke szolgáltatja majd. Az elfogadott, összesen kilenc program hozzávetőleg a 22 százalékát teszi ki az uniós költségvetés vidékfejlesztésre elkülönített részének. Bizottsági becslések szerint a teljes támogatás harmadát képező programokat húsvétig rendelkezésre állítják.

„Vidékfejlesztési koncepciónk egyik nagy erőssége, hogy hat központi prioritást határoz meg – viszont minden tagállam maga jelöli ki, hogy programjait hogyan dolgozza ki az adott körülményeknek megfelelően. Erre jó példaként szolgál a lengyel program, mely több mint 22 ezer munkahely megteremtését irányozza elő, körülbelül 200 ezer gazdaságnak nyújtana befektetési támogatást, valamint 1800 új termelői csoportot hozna létre."

Dániában különös figyelmet szentelnek az innováció fellendítésének, melynek célja majdnem ezer „zöld munkahelyet" teremteni, környezetbarát gazdálkodási módszerekbe befektetni, és megkétszerezni a biogazdálkodások területét. Ausztriában elsőbbséget élveznek a környezeti és éghajlatváltozási problémák, a program célja a mezőgazdasági területek több mint 80 százalékát a biodiverzitás védelmére és megerősítésére átalakítani; emellett több mint 600 ezer mezőgazdasági termelő számára biztosítanának továbbképzési lehetőségeket, és a vidéki lakosság nagyjából fele is élvezhetné a javított szolgáltatások, mint például a szélessávú internet által nyújtott előnyöket.

First three Rural Development Programmes get green light

The European Commission has approved the first nine of 118 Rural Development Programmes (RDPs) aimed at improving the competitiveness of the EU farming sector, caring for the countryside and climate, and strengthening the economic and social fabric of rural communities in the period until 2020. Operating at either national or regional level, the 118 multi-annual programmes are backed by EUR 95.6 billion of total EU funding over the period 2014-2020 through the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and will draw in additional national, regional and private finance. In addition to programmes – the national RDPs for Denmark, Poland and Austria, Finland (mainland); Portugal Continente; and 4 from Germany (the National Framework, the German Rural Network and the regional programmes for Sachsen, and Sachsen-Anhalt.

Agriculture and Rural Development Commissioner Phil Hogan said:

„Our rural areas – with the farm sector and the many other types of business which are based – give us jobs, opportunities for rest and recreation, natural beauty, and pleasant places in which to live and work. But they need help to unlock their full potential. The next generation of Rural Development programmes is about to deliver that help. We estimate that programmes covering approaching one third of the funding will be cleared by Easter. One of the great strengths of our Rural Development concept is that we have 6 core priorities, but it is up to each Member State or region to design programmes which suit their situation."

Rural Development is the so-called 2nd Pillar of the Common Agricultural Policy, providing Member States with an envelope of EU funding to manage nationally or regionally under multi-annual, co-funded programmes. In total, 118 programmes are foreseen in all 28 Member States. The new Rural Development Regulation for the 2014-2020 period addresses six economic, environmental and social priorities, and programmes contain clear targets setting out what is to be achieved. Moreover, in order to coordinate actions better and maximise synergies with the other European Structural & Investment Funds (ESIF), a Partnership Agreement has been agreed with each Member State highlighting its broad strategy for EU-funded structural investment.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Trendváltásra és újabb export kihívásokra készül a Vitafort

INTERJÚ KULIK ZOLTÁNNAL, A VITAFORT ZRT. VEZÉRIGAZGATÓJÁVAL

A dabasi Vitafort Első Takarmánygyártó és Forgalmazó Zrt. úgy erősíti meghatározó jelenlétét a „trendváltó" hazai piacon, hogy közben külkapcsolatai töretlenül fejlődnek – derül ki a társaság vezérigazgatójával készült interjúból. Kulik Zoltán azt is elmondja, hogy a moldáv és román piaci erősödés mellett Laoszban például korábbi beruházásaik után újabb fejlesztésekbe fognak.

Szöveg és fotók: Vidék Magazin

– Az interjú készítésekor már látszik, hogy jobbak a termésered-mények a vártnál. Milyen volt az év mezőgazdasági szempontból?

– A 2014-es év a mezőgazdaságban azért nagyon „forradalmi", mert az elmúlt fél évben olyan folyamatok zajlottak le, amelyek ugyan azóta már megfordultak, de azért az adott időszakban nagyon jellemzőek voltak. Tekintsünk ki Európából és nézzük az egész, a globális piacot. A növénytermesztés tekintetében nagyon pozitív időszak után vagyunk. Búzában, árpában, napraforgóban, kukoricában és szójában egyaránt kimagasló termésátlag várható az elmúlt öt év átlagát tekintve. Ez azt eredményezte, amit mi is érzékelünk, hogy a növénytermesztés áraiban jelentős áresés következett be. Ehhez képest az állattenyésztés árai nem csökkentek vagy nem ilyen mértékben. Azaz a tej, a sertés és a baromfi árai elfogadhatóak voltak. Ez azonban már a múlt, jelenleg az élő sertés kilogrammonkénti ára már 350 forint alá csökkent. Sajnos még mindig sokkal alacsonyabb, mint az említett időszakban, az év eleji, 450 forint körül árról nem is beszélve. Átéltünk azonban egy olyan időszakot – ezért használtam a „forradalmi" jelzőt –, amire az elmúlt több mint tíz évben nem volt példa. Ennek az volt a jellemzője, hogy az a termelő érezhette jól magát az árak szintje miatt, akinek nem volt növénytermesztési ágazata, csak állattenyésztést folytatott. Mert megvehette az olcsó takarmánybúzát, árpát vagy most a kukoricát. Akinek tehát volt pénze, betárolt és azt tudja mondani, hogy az elmúlt 8-10 év átlagában az egyik legalacsonyabb áron vette meg a terményeket és így olcsó input anyagokkal tud számolni. Ez nem volt jellemző a múltban. Még egyszer mondom azonban, ez a trend az orosz szankciók, az embargó miatt megfordult. A sertésárak 25-30 százalékkal estek, a tejárak is csökkennek. Ma is azt mondom azonban, hogy a szemes termények piacán érzékelhető árak a kizárólag állattenyésztéssel foglalkozóknak kedveznek, fontos ez még akkor is, ha ilyenek viszonylag nagyon kevesen vannak.

– A bőséges termést menynyire kísérte jó minőség?

– A minőség nem mondható jónak, és ez nagyon sok mindent jelent. Arra sem volt példa az elmúlt tíz évben, hogy a jó minőségű, javító búza és a takarmánybúza közötti különbség kilogrammra vetítve 13-15 forint legyen, mert általában 3-4 forintos különbségek voltak. Most pedig ugyanabban az időszakban kilogrammonként 40 forintért is lehetett venni mondjuk takarmánybúzát és 56-57 forintért jó minőségű búzát. Sok cég bőséges, de takarmány minőségű termést takarított be, azok azonban, akik az eső előtt be tudták hozni a búzájukat, jó minőségben, azt jó áron tudták értékesíteni. Az első tíz hónapban közel 30 százalékkal több csapadék esett le, mint az elmúlt három év átlaga,

ez 170-180 milliméter pluszt jelent. Nem is ez okozta a gondot, hanem az, hogy a csapadék idén nagyon rossz időben jött. Sok helyen a búza betakarítása után került a tarlókra, így a növény már nem tudta felszívni a nedvességet. A kukoricánál pedig van egy nagyon szép 9 millió tonna feletti termés, miközben ugyanez a kukorica a sok csapadék miatt óriási toxin problémákkal küzd. Most elsősorban nem a tavalyelőtt előkerült Aflatoxinnal, hanem a DON toxinokkal és az F2 toxinnal fogunk találkozni. (A DON, azaz Deoxinivalenol vagy más néven Vomitoxin toxin nagymértékű szervezetbe kerülése a gazdasági állatoknál csökkent táplálékfelvételt és súlygyarapodást, hányást okozhat, s hátrányosan befolyásolhatja az utódok növekedését. Az F2-ként vagy más néven Zearalenone-ként is emlegetett toxin a kukoricán található Fuzárium faj. Gyakran a DON-nal együtt fordul elő, szaporodásbiológiai rendellenességeket okozhat – a szerk.). Ez is árkülönbséget jelent, mert toxin és toxin között nagy különbség van. Az első és a legfontosabb – és a termelőknek is mindig azt ajánljuk –, hogy tudjuk, miről beszélünk, tehát nagyon komolyan vizsgáltassák meg az árujukat. Amennyiben kiderül, hogy toxin szennyezett, tudjuk azt is, milyen arányban. Vannak olyan toxin szennyeződések, amelyek megfelelő adagolással semmi problémát nem okoznak hízómarhánál vagy hízósertésnél, de nem szabad például kocáknak vagy fiatal állatoknak adni. Egy magasabb és egy minimális toxin szennyezett kukorica között 14-20 eurós tonnánkénti árkülönbözet is lehet. A kukoricánál egyébként érdekes ármozgások voltak. Az utóbbi időszakban a Vitafort vásárolt tonnánként 30 ezer forint alatt is Békés és Hajdú megyében, de 36-37 ezer forintért is kikötő közelében. A kikötőhöz közelebb lévő termelők tehát bizony ilyen árelőnyben vannak a többiekkel szemben. Alapvetően egyébként korábban a termelők 40 ezer forint alatt nem nagyon akarták a kukoricájukat eladni, de rákényszerültek, ma pedig – mivel más termények is megjelentek – inkább betárolnák az árujukat, ha van tárolókapacitásuk. A tőzsdei áruk márciusra, májusra 40-41 ezer forintosak, szemben az említett, legfeljebb 38 ezer forintos fizikai piaci árral.

– Mi következik ebből a Vitafort számára?

– Az összességében várhatóan 16 millió tonna feletti gabonatermés szép munkát jelent majd a kikötőnknek, ami a cégcsoporton belül Baján működik és számításaink szerint 160-170 ezer tonna

összforgalmat bonyolít le éves szinten. Ezzel Magyarország negyedik legforgalmasabb kikötőjévé növi ki magát a bajai kikötő. Mi pedig felkészültünk arra, hogy az elkövetkező időszakban máshogy kell takarmányoznunk, mint az eddigiekben. Attól is lehet egy cég sikeres, hogy ezeket a megváltozott körülményeket le tudja-e követni. Most egy trendváltozás történt. Nem drága, hanem aránylag olcsó alapanyagról beszélünk és nagyon sok ponton érzékeljük az állattenyésztők kihívásait. Esik a sertés ára, s mivel a tejkvóta kivezetése 2015-ben megtörténik, valószínűsítjük, hogy a tejárak is csökkennek folyamatosan. Amíg van egy 110 forintos literen-

kénti tejár és egy 440 forintos sertésár, a termelők kicsit úgy gondolkodnak, hogy semmi nem drága, legyen minél több tej és legyenek minél jobb pozíciók a sertésnél is. A jövőben, 90 forintos vagy az alatti tejár esetén azonban azt fogják majd mondani, hogy minél olcsóbban szeretnének takarmányozni. Nem az számít majd, hogy napi 35 liter tejet adjon egy tehén, adhat 30 litert is, de arra jobban fognak figyelni, hogy

egy liter tej takarmányozási költsége mennyi. Tehát mi most arra készülünk fel, s a kollégák azon dolgoznak, hogy minél több saját termelésű készletből dolgozhassanak a termelők, azaz minél több saját kukoricát vagy takarmány minőségű búzát etessenek fel az állatokkal. Így nem fognak olyan magas szinten termelni, mint eddig, de olcsóbban tudják megtenni ezt. Emellett fontos lesz a már említett toxin helyzet kérdéskörének kezelése is.

– Amit mondott, úgy is lehet értelmezni, kívánatos, hogy a termelők minél inkább maguk készítsék el a takarmányukat?

– Igen. Alacsony gabonaárak mellett mindig felmerül a gondolat, hogy takarmánykészítő cégnek takarmányt gyártani ilyenkor mennyire jó lehet. Ez a kérdés azonban nagyon komplex. A Vitafort árbevételének például nem több mint 20 százaléka származik a kész táp értékesítéséből, tehát nem ez a meghatározó. Amikor magasak a gabonaárak, nagy a kész táp forgalmunk, amikor alacsonyak, sokkal kisebb. Voltak termelők, akik 40 ezer forintért nem adták el a kukoricájukat, de 60 ezerért már eladták volna és visszavásárolnának tápot. Most inkább betárolnak és megpróbálják minél inkább bedolgozni a saját szemes terményüket az általuk elkészített tápba, amihez tőlünk adalékanyagot, koncentrátumot kérnek. Nem rossz ez a trend, a Vitafort érdekelt a koncentrált termékeket értékesítésében.

Ide tartozik, hogy az elmúlt két évben pályázatok segítségével 12 magyarországi takarmánykeverőt rekonstruáltunk, amelyek összesen 150 ezer tonna gyártókapacitással rendelkeznek. Egy-egy keverő az óránkénti 1 tonnától a 10 tonnáig képes takarmányt gyártani, tehát a beruházások a 30 millió forintostól egészen a félmilliárd forintosig terjedtek. Ők nagy biztonsággal vásárolhatnak tőlünk csak premixet, mert a kész takarmányt jó minőségben elő tudják állítani.

– Milyen év volt 2014 a Vitafort Zrt. számára?

– A Vitafortnak több mint 300 nagyüzemi partnere van, s ez az év nem szólt másról, mint a földről, a földtörvény változásairól. Ezt a témát ma már szinte minden fórumon körüljárjuk, néhány hónapja pedig hozzávetőleg tudjuk, mi várható, de azóta sincs végrehajtási rendelet, így még mindig nagyon sok információ hiányzik. Azt gondolom tehát, hogy a föld körüli helyzetet nagyon óvatosan kezeli mindenki. Az elmúlt évhez viszonyítva éves szinten összességében 18 százalékkal több premixet értékesítettünk. A teljességhez hozzátartozik, hogy a többlet több mint 50 százalékát az exportpiacainknak köszönhetjük: Románia és Moldávia remekül teljesített, a növekedés másik

felét azonban a magyar piacon valósítottuk meg! Az is igaz, hogy eközben a tápforgalmunk – a fentebb már említett trendforduló miatt – 15-20 százalékkal csökkent. Nagyon jó adottságunk, hogy Dabason, a 12 hektáros telephelyünkön, egy helyen van 7 üzemünk. Összmennyiségben valamennyivel kevesebbet állítunk elő, mint egy évvel ezelőtt, viszont a 18 százalékos premix értékesítés növekedés sokkal többet jelent, mint a kész táp értékesítés 20 százalékos csökkenése. 2014-ben 852 ezer tonna tápegyenértéket állítottunk elő, amely a hazai piac több mint 20 százaléka. Az egyik üzemünk alkalmas arra, hogy koncentrátumot és tápot is gyártson. Ennek a kiépítése nagyon jó stratégiai döntés volt 8 éve, mert amikor csökken a tápra az igény, általában nő a koncentrátumra, illetve fordítva. Ennek az üzemnek a gyártását tehát ezeknek az igényeknek a függvényében változtatni tudjuk. Az elmúlt 5 évben az árbevételünk 217 százalékkal, saját tőkénk pedig 27 százalékkal növekedett.

– Említette Romániát és Moldáviát, ahol javuló exportlehetőségek vannak. Beszélne a cég export kilátásairól bővebben?

– Az idei év pozitívumaként említettem, hogy Romániában jelentősen tudtuk növelni a jelenlétünket, elsősorban a szarvasmarha ágazatban. Nagyon komoly nagyüzemek álltak át a Vitafort rendszerére. Vettünk fel kinti szakembereket Moldáviában és Romániában, akik ugyanazt a szolgáltatást tudják nyújtani határon túl is, amit eddig tőlünk kiutazó kollégáink láttak el. Moldáviában a sertés és a baromfi takarmányozás tekintetében növeltük az exportunkat, szintén igen jelentősen.

– Milyen beruházások voltak idén a cégnél és mire lenne szükség ezen a téren a jövőben?

– A táp gyártás speciális igényének hatására a világ egyik legkiválóbb présrendszerét, egy CPM granulálót építettünk be szeptemberben. Elmondhatjuk,

Árbevétel és saját tőke változása 2009-2014

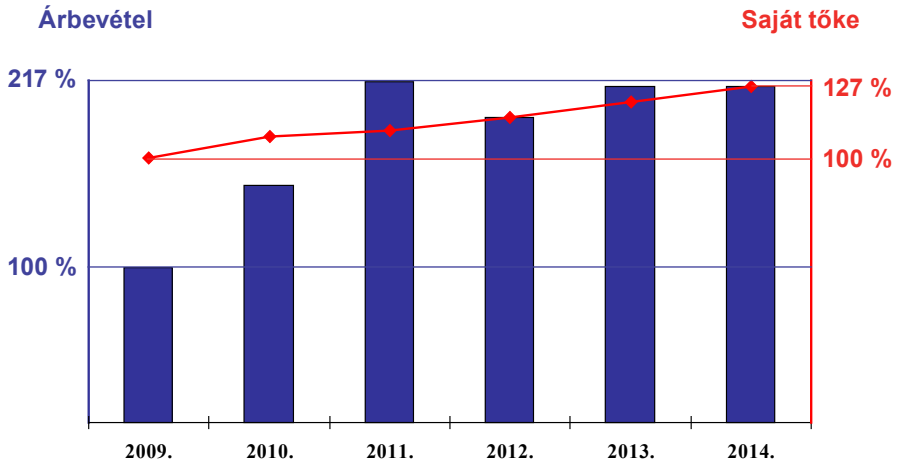

Vitafort Zrt. értékesített premix termékei (mennyiség)

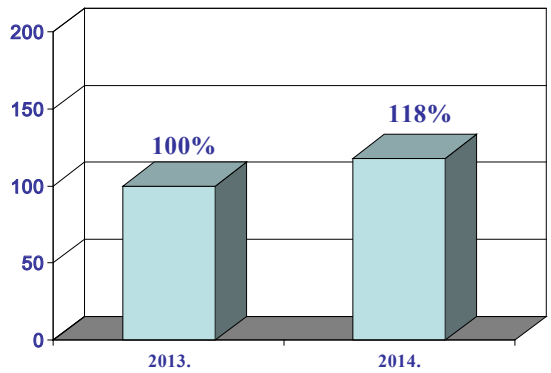

A Vitafort Zrt. piaci helyzete (tonna)

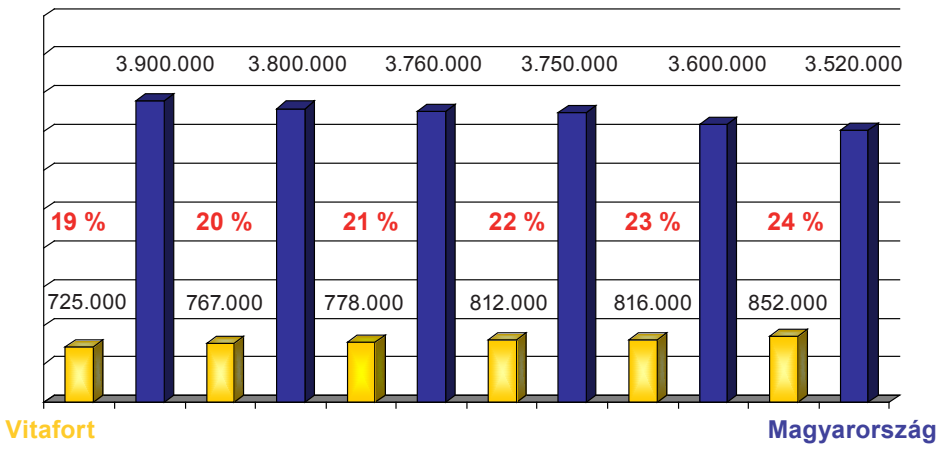

Laoszban a mezőgazdaság a nemzetgazdaság egyik fő pillére, a foglalkoztatottak mintegy 71 százaléka az agrárszektorban dolgozik. Az ország GDP-jének 48 százaléka a mezőgazdaságból, illetve a természeti erőforrások hasznosításából származik. Magyarország kiemelt partnere Laosznak a természeti erőforrások fenntartható hasznosításában, különös tekintettel a délkeletázsiai országban rendelkezésre álló „zöld" erőforrásokra és a fenntartható agrárgazdálkodás fejlesztése területén meglévő magyar eredményekre és tapasztalatokra. Laosz 2015-ben csatlakozik az ASEAN Gazdasági Közösséghez, és a Magyarországgal való együttműködés segíthet az ezzel járó kihívások leküzdésében és a lehetőségek kiaknázásában. A két ország közötti együttműködés kiterjed majd a családi gazdaságok tevékenységére alapozott modell élelmiszerbiztonsági rendszerének létrehozására, a laboratóriumi háttér kialakítására, az állategészségügyi szolgáltató háttér fejlesztésére, a vidéki lakosság élelmiszerellátásának és az élelmiszertermelésből élők megélhetésének javítására több laoszi körzetben, valamint a magáncégek együttműködésének ösztönzésére is. A két ország közötti kereskedelmi forgalom 2014-ben a háromszorosára bővült.

hogy ma, amikor a legfontosabb kérdés az, hogy milyen költséggel állítunk elő terméket, én sem gondoltam volna, hogy egyrészt 20-25 százalékkal nő a termelékenységünk – amit eddig 11 óra alatt, másfél műszakban végeztek, azt most 8 óra alatt is meg lehet már csinálni –, másrészt 15 százalékkal kedvezőbb az energia felhasználásunk. Egy ilyen prés 150-200 millió forintos beruházást igényelt, de az említett eredmények már egy hónap után látszottak. Az idei évhez tartozik az is, hogy nagyon fontos volt növelni a laboratóriumi szolgáltatási hátterünket. A mikrobiológiai labor új szárnyat kapott, új munkatársakat is felvettünk ide, a két laborunkban így jelenleg 22 fő dolgozik. Ez azért nagy szám, mert a Vitafort statisztikai létszáma nem több mint 130 fő, ebből 15 százalék csak a laborban dolgozik. Ez is azt mutatja, hogy mennyire fontos számunkra a háttér, illetve a szolgáltatás. A kémiai laborunk kapcsán is néhány hete invesztáltunk egy több mint 20 millió forintos, NIR analizátorba. Ez is jelzi, hogy ma már több vizsgálatot igényelnek a partnereink és gyorsabban is, mint korábban. Ez tehát már nem a hagyományos vizsgálatokat jelenti, hanem mobilvizsgálatra képes, ami néhány perc alatt el is készíti az eredményt. A jövőben raktárkapacitásunkat fogjuk bővíteni, a racionálisabb kiszolgálás miatt. A nagyüzemi partnereink száma 330-340 körüli, a számuk az utóbbi időszakban bővült ennyire a korábbi 200-220-ról. Annyira megnőtt a forgalmunk, hogy a raktárainkat jobban kell diverzifikálni és elkülöníteni. Most vizsgáljuk, hogy hány kamion tölt napi két óránál többet a dabasi telepen, mert ezt én már problémának ítélem. Meg fogjuk reformálni a szállítmányozást is. Kidolgoztuk már az új rendszer, s úgy gondolom, januártól ez működni is fog. A változás célja, hogy a partnereink kiszolgálását felgyorsítsuk és minél pontosabban ki tudjuk őket szolgálni. Innovációval kapcsolatosan több fejlesztési tervünk is van. Dolgozunk azon is, hogy az informatikai rendszerünkben vállalatirányítási szinten előre tudjunk lépni.

– Hogy áll a Vitafort ösztöndíj programja?

– Fiatalítunk is, az idén felvettünk 4-5 fő, pályakezdő fiatalt, csak a laborba két vegyészt, de kereskedelmi vonalon is elindult a folyamat. Ezt kívánjuk folytatni, és ennek jegyében indult el a közös munka a Szent István Egyetemmel egy ösztöndíj program keretében. Ki fogjuk választani azokat a fiatalokat, akikről a mesterképzés során kiderül, hogy takarmányozással szeretnének foglalkozni és alkalmasak is erre. Megbeszéljük a közös diplomaterveket és ezeket a fiatalokat támogatjuk is. Ezek az ügyek már folyamatban vannak, a pályázatokat az egyetem már kiírta, az öt ösztöndíjasunk kiválasztása pedig részünkről hamarosan megtörténik. Természetesen egyre hangsúlyosabb az idegen nyelvek ismerete is, hiszen a nemzetközi porondon – ahová majd ezek a fiatalok is kilépnek – alapvető tudásnak számít.

– Mi a helyzet a nemzetközi kapcsolatokkal?

– Francia kapcsolataink tovább erősödnek, például az InVivo cégcsoporton belül a jelentős adalékgyártó Neovia céggel, innovációs területen. Nagyon sikeres sertésprogramon vagyunk túl az elmúlt 3-4 évben is, francia együttműködéssel egy malacoknak szóló programot sikerült kidolgozni, ami nagyon komoly eredményt jelent. A Vitafort úgymond a „történelmi előzmények" miatt is egyetért a keleti nyitás politikájával, hiszen mi 20 éve jelen vagyunk Romániában, 20 éve leányvállalatunk van Moldáviában, amellett, hogy a legnagyobb, Moldáviába szállító agrárexportőrök vagyunk. Az ottani igazgatónk magas rangú kormány kitüntetést is kapott idén októberben, jelenlétünket tehát elismerik, ezt érzékeljük. Mi is nyitottunk vagyunk tehát. Ennek a nyitottságnak és az említett fejlesztéseinknek is köszönhető, hogy nagyon sok megkeresésünk van külföldről. Gyakorlatilag nincs olyan hét, hogy valamilyen dele-

gáció ne járna nálunk. Hol kazahok, hol azerbajdzsánok, hol örmények jönnek, de járnak hozzánk kínaiak és természetesen laosziak is, akikkel nagyon jó együttműködés alakult ki az utóbbi években. Több projekt előkészítés alatt van jelenleg is, természetesen tudjuk, hogy jó ha tízből egy megvalósul. A kollégáim azonban felkészültek ezekre a kihívásokra. Van egy 2-3 fős, technológus, mérnök team, akik kiutaznak az említett országokba és felmérik a lehetőségeket. Idén májusban a miniszterelnök úr is látogatást tett nálunk, ami pozitívan érintette a cég mindennapjait. Tudtunk egy sor aktuális dologról tárgyalni, valamint kifejtette, hogy ilyen jellegű cégekre, többségi magyar tulajdonú, tipikus kkv-kra, mint a Vitafort, nagy szüksége van az országnak, hiszen az GDP nagy részét ezek adják.

– A kkv-k számára számos pályázati lehetőség nyílt és nyílik a következő időszakban, mintha az Európai Unió kifejezetten felkarolta volna a szektort. Mennyire számíthat ezen a téren sikerekre a Vitafort?

– Nekünk azért van egy nagy hátrányunk, ha erről beszélünk, ez pedig a közép-magyarországi régiós jelenlétünk. Ez nem egy elmaradott régió természetszerűen, tehát a pályázatoknak egy bizonyos hányada eleve kizárják a térségünket a támogatási lehetőségekből. Mi azonban hiszünk abban, hogy mind a termelés tekintetében, mind a kutatás-fejlesztés terén

lesznek olyan pályázatok, amelyeken indulhatunk. Mert rengeteg ötletünk van, ami megvalósításra vár. Ezek egy részét önerőből is meg fogjuk csinálni, de az idén is nyertünk innovációs díjakat és említettem, hogy vannak komoly elképzeléseink, amelyek újabb és újabb innovációkhoz kötődnek. Lételemünk tehát, hogy fejlesszünk, olyan mértékben, amely csak támogatással megvalósítható igazán. Nagyon bízunk abban, hogy olyan pályázatok is lesznek, amelyeken indulhatunk és akkor indulunk is, mindenben.

– Magyarország keleti nyitás politikájának része a magyar-laoszi agrárkapcsolatok erősítése is. Konkrétan a kutatóintézetek közötti intenzív együttműködés folytatása, különösen a halászat, az állattenyésztés és a takarmánygyártás. Ennek jegyében a közelmúltban – Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter nyilatkozata szerint – tárgyalások kezdődtek Laosz és Magyarország között egy 30 millió dolláros kötött segélyhitelről, amelynek keretében magyar cégek mezőgazdasági beruházásokat végezhetnek az ázsiai országban. Ehhez várhatóan további, 10-30 millió dollár, speciális exportfinanszírozási hitel társul.

A Vitafortnak – ha így lehet fogalmazni – már „múltja van" Laoszban, ahol részt vett az ottani takarmánygyártás megteremtésében. A mostani programból is kiveszik a részüket?

– A már említett keleti nyitás jegyében a Vitafort az elmúlt 7-8 évben nagyon komolyan mozog az ázsiai piacokon, olyannyira, hogy idén júniusban a magyar állam és a Vitafort közösen nyitotta meg, a világban tizedikként Laosz fővárosában, Vientiánban (Vientiane) létesített Magyar Nemzeti Kereskedőházat. Ez mindenkinek a sikere lehet, hiszen a kereskedőház sokat segíthet a magyar termelők áruinak kinti értékesítésében. A kérdésre válaszolva, a mostani kötött segélyhitel program számunkra is 3-4 évre meghatározó lesz egy sor témát illetően. Ennek kapcsán legalább 60-70 kis- és középvállalatot fogunk „behúzni" a közös munkába. A kormánynak a kötött segélyhitelekkel az a célja, hogy magyar kkv-k számára legyen lehetőség a munkára a program kapcsán, amelynek fontos része, hogy legalább 50 százalékban magyar közreműködéssel valósuljon meg. Tehát nagyrészt magyar vállalkozók magyar gépekkel dolgozhatnak majd Laoszban. Építettünk már kint takarmánykeverőt, halastavat, vágóhidat. Most pedig szeretnénk szóját is termeszteni. Szeretnénk, ha lenne baromfi- és halfeldolgozó üzemük is. Az egészet pedig kívánatos lenne, ha átfogná egy élelmiszer-biztonsági rendszer. Erről egyeztettünk 2013-ban a laoszi miniszterelnök-helyettessel, 2014-ben pedig a földművelésügyi és erdészeti miniszterrel is, aki novemberben meg is látogatta a cégünket, s utána tárgyalt Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettessel és Szijjártó Péter külügyminiszterrel. A tervek szerint laborokat építünk majd, higiéniai, élelmiszer-biztonsági beruházásokat végzünk Laoszban. A programnak ugyanis az élelmiszer-biztonság a lényege, illetve a „termőföldtől az asztalig" folyamat lekövetése élelmiszer-felügyeleti szempontból. Mi magyarok ezt tényleg jól csináljuk, sokan azt is mondják, hogy túl jól. De száz szónak is egy a vége: az a cél, hogy az agrárország Laoszban olyan élelmiszert állítsanak elő, ami végig nyomon követhető, ellenőrzött és biztonságos. Mi magyarok, ebben nagyon sokat tudunk segíteni, állatjelölésekkel, jogi rendszerrel, laboratóriumok létrehozásával, takarmánykeverőkkel, feldolgozókkal.

Vitafort Facing Changing Trends and Export Challenges

Zoltán Kulik, CEO of Vitafort Zrt.

The Dabas based animal feed producer and distributor remains a market leader in Hungary, all the while Vitafort is carving out a notable market share abroad in the most unusual places. Having secured their presence in Moldavia and Romania, they continue to invest in Laos.

According to Zoltán Kulik, Vitafort is doing business with more than 300 large industrial partners and sold 18 percent more premixed feed last year. Half of the sales growth is due to their strong presence on the export markets of Romania and Moldavia, the other half proves their increasing dominance on the domestic market.

The Vitafort headquarters in Dabas operates seven production facilities on twelve hectares. With 852 thousand metric tons of standard animal feed they supplied 20 percent of the domestic market in 2014. The company's annual revenues have increased by 217 percent, their equity by 27 percent over the course of five years.

Vitafort managed to gain a foothold in Asia in the past decade. A joint project with the Hungarian government, the tenth Hungarian National Trade Centre opened in Vientiane, the capital of Laos, last June. Within the framework of a loan scheme, some 60-70 small and medium size enterprises are involved in their activities in Laos, where Vitafort has already built a feed mixer station, fish ponds and an abbatoir. Soy fields, poultry and fish processing plants are in the pipeline next, along with a food safety system. Corporate plans have also been taken to a higher level following negotiations with the Deputy Prime Minister of Laos, and a site visit by the Laotian Minister of Agriculture and Forestry last November. The minister also met Deputy Prime Minister Zsolt Semjén and Foreign Minister Péter Szijjártó.

Kellemes Karácsonyt
és Boldog Új Évet!
agribusiness.hu

YOUR
DIGITAL MEDIA
Dimag your digital media
IPAD
ANDROID
PC
VÁLTSON DIGITÁLISRA!
interaktív tartalmak
folyamatosan bővülő kínálat
IPad, PC, Android
W.DIMAG.HU // WWW.DIMAG.HU // WWW.DIMAG.HU
FIVE INTERNATIONAL KFT. // UGYFELSZOLGALAT@DIMAG.HU

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu
Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.
Vidék Magazin
Country Magazine
Miben hisz?
OLVASSA A VIDÉK MAGAZIN
DIGITÁLIS VÁLTOZATÁT!
Olvassa kedvenc lapját digitálisan, már a megjelenés pillanatától számítógépen, táblagépen vagy iPad-en!
WWW.DIGITALSTAND.HU

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Felértékelődött agrárvilág

Fotó: Schönberger Rajmund

MÉRLEGEN A MAGYAR MEZŐGAZDASÁG

Az alacsony növekedési környezetben a magyar gazdaság mindössze 3-5 százalékát megtermelő mezőgazdaság teljesítménye felértékelődött, az agrárium a kormányzati kommunikációban „bezzeg" ágazattá vált. Ez alapvetően a világpiaci árváltozásoknak, illetve a növekvő uniós támogatásoknak köszönhető. A mezőgazdaság valódi teljesítményének megítélése azonban korántsem ennyire egyértelmű és pozitív – állítja a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége.

Írta: Ungvárnémeti Tóth László

A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége (MOSZ) adatai szerint a mezőgazdaság változatlan áron számított kibocsátása az elmúlt években jelentősen nem nőtt, a 2008. évi rekord eredményétől 2013. évben még mintegy 10 százalékkal maradt el, miközben a bruttó hozzáadott érték nagyjából 20 százalékkal alacsonyabb.

Annak ellenére, hogy mindkét Orbán kormány időszakában a társas vállalkozások – és ezen belül a megmaradt szövetkezetek – ellehetetlenítése folyt, a rendszerváltással együtt járó kárpótlás és kimérési folyamat következtében létrejövő termelési és földhasználati szerkezet nem változott érdemben az elmúlt 20 évben. Annak ellenére sem, hogy a mintegy másfél millió egyéni gazdaságból mára több mint egymillió ember hagyott fel végleg a mezőgazdasági tevékenységgel. Ez a hosszú távon fennmaradt földhasználati struktúra főként annak köszönhető, hogy a társas vállalkozások valójában partnerei a vidéken gazdálkodóknak, a vidéken élőknek és a földtulajdonosoknak – hangsúlyozzák a MOSZ szakértői.

Az érdekképviselet felhívja a figyelmet arra, hogy az egyéni gazdaságok száma 2010 és 2013 között 568 ezerről 483 ezerre csökkent. A 483 ezer egyéni gazdaság közül pedig csupán 168 ezer magánszemély igényelt területalapú támogatást a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál (MVH). A hivatalnál regisztrált magánszemély fele, mintegy 84 ezer fő 5 hektárnál kisebb területen gazdálkodik. Az ő esetükben kérdéses, hogy a mezőgazdasági termelés milyen megélhetést, jövőt tud kínálni. A társas vállalkozások a kárpótlással földhöz jutott mintegy kétmillió ember számára a földbérleti díjakon keresztül tisztes, biztos és kiszámítható jövedelmet juttatnak, miközben a földterületeket a legmodernebb technológiák használatával, az előírások maradéktalan betartásával művelik. A szociális juttatásokkal, a társadalmi rendezvények támogatásával, az önkormányzati feladatok részleges átvállalásával segítik a falu életét, a vidéken élőket. A gazdálkodók számára szolgáltatásokat nyújtanak, ami biztosítja, hogy a kisebb területen termelők is hozzáférjenek a modern gépekhez és technológi-

Fotó: Schönberger Rajmund

Fotó: FerenczyDávid

ához, illetve integrációk révén olcsóbb input anyagbeszerzést tesznek lehetővé.

A mezőgazdaságot jellemző duális szerkezet fennmaradt 2010-2013 között is. Sem a földhasználati viszonyok, sem a társas-egyéni szektor között meglévő hatékonyságbeli különbség nem változott érdemben. A társas vállalkozások a hazai mezőgazdasági terület 45 százalékát használják, s ezen a területen a mezőgazdasági bruttó termelési érték 60 százalékát állítják elő. Egy hektárra vetítve az egyéni gazdaságok 441 ezer, a társas vállalkozások 785 ezer forint bruttó termelési értéket állítanak elő.

A mezőgazdaság beruházásai a 2010. évi drasztikus visszaesést követően összességében mintegy 10 százalékkal nőttek 2010-2014 között, amiben szerepet játszott, hogy egy évig tartó leállás után ismételten lehívhatóvá váltak az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap (EMVA) források, illetve, hogy a Magyar Nemzeti Bank által elindított, kedvező kamatozású Növekedési Hitelprogramból (NHP) az agrárvállalkozások kiemelten részesedtek. Az NHP I-ből a mezőgazdaság részesedése az új beruházási és EU-s támogatást előfinanszírozó hiteleken belüli 20 százalékról az NHP II-ben már közel 40 százalékra emelkedett. Az NHP hatására – annak ellenére, hogy sokan korábbi hiteleik kiváltása érdekében vettek részt a Növekedési Hitelprogramban – a mezőgazdasági hitelállomány jelentősen megugrott 2014-ben. Korábban ezzel éppen ellentétes trend volt megfigyelhető: a növekvő jövedelmezőség és a felhalmozódó jövedelmek okán csökkent a hitelkereslet.

A pénzügyi válság következtében megváltozó pénzintézeti politika, a növekvő közvetlen támogatások és a középtávon kiszámítható uniós szabályrendszer miatt a mezőgazdaság – ezen belül a versenyképes mezőgazdaság – keresett banki ügyféllé vált, így az ágazat hozzáfér azokhoz a hitelekhez, melyek a jelentősen lecsökkent kamatok mellett érhetők el. Mindeközben az egyéni gazdaságok jellemzően átláthatatlan és banki szempontból objektív mérőrendszerrel nehezen minősíthető pénzügyi, jövedelmi helyzetük okán még mindig kiesnek a piaci finanszírozásból – hívja fel a figyelmet a MOSZ.

Az érdekképviselet szakértői nem hallgatják el, hogy a mezőgazdasági szereplők egyre nagyobb jövedelmet realizáltak az elmúlt időszakban, ami szerintük a bevételi oldalon két fő tényezőre vezethető vissza. Egyrészt a növekvő összegű támogatásokra – ezen belül is a döntő többséget jelentő közvetlen támogatásokra, melynek összege 2013-ban elérte a 360 milliárd forintot –, másrészt a növénytermesztési árak trendszerű emelkedésére. Az árak emelkedésének köszönhetően a mezőgazdasági üzemek egy hektárra jutó nettó árbevétele 31 százalékkal nőtt négy év alatt, de a ráfordítások is emelkedtek, 2010-hez képest az anyagköltségek 34 százalékkal növekedtek.

A társas vállalkozások adózás előtti eredménye a 2009. évi mélypont után 2011-ig jelentősen nőtt, majd alapvetően az inputárak gyors ütemű emelkedése, a foglalkoztatási költségek és az adóterhek növekedése következtében stagnált. A ráfordítások emelkedése okán az árbevétel továbbra sem nyújt fedezetet a termelés költségeire, támogatások nélkül a termelésnek sok esetben nem lenne jövedelemtartalma – állítja a MOSZ.

A piaci folyamatokon túl a gazdaságpolitika is jelentősen növelte a mezőgazdaság terheit, mivel a vizsgált időszakban jelentősen drágult a foglalkoztatás, illetve az ahhoz kapcsolódó közterhek is emelkedtek – teszik hozzá a szakértők. Hangsúlyozzák, hogy a társas vállalkozások adó- és járulékfizetése 2010 és 2013 között drasztikusan nőtt. Amíg 2010-ben 88 milliárd forintot fizettek be a különböző közterhek címén ezek a vállalkozások, addig 2013-ban már megközelítőleg 114 milliárd forint befizetési kötelezettségük keletkezett. Az emelkedésben szerepet játszottak az elmúlt időszakban bevezetésre került kisadók, illetve a növekvő helyi adók is. A legális foglalkoztatáshoz kapcsolható közteher növekedés 2010-2013 között 20 milliárd forintra tehető, miközben az átlagos állományi létszám közel 10 százalékkal csökkent. A bérkompenzáció miatt a vállalkozások béremelésre is kényszerültek, a bérköltség 2010 és 2013 között 118 milliárdról 141 milliárd forintra növekedett.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Jelentős külkereskedelmi nyomulás

A HOLLAND ÉLELMISZERGAZDASÁG TITKA

Hollandiában a mezőgazdasággal és élelmiszeriparral kapcsolatos, fokozottan specializált és a méretgazdaságosság kihasználásának erősödésével jellemezhető tevékenységek – a 2008-ban kezdődő pénzügyi és gazdasági világválság ellenére – stabilan mintegy 10 százalékkal járultak hozzá az összes nemzeti hozzáadott értékhez és a nemzeti foglalkoztatáshoz az elmúlt években. Az ország élelmiszergazdasági külkereskedelmi egyenlege 2000 és 2013 között értékben csaknem 50 százalékkal, 27,6 milliárd euróra növekedett. Mi a titkuk?

Írta: Fazekas Hunor

Az élelmiszer-, ital- és dohánytermékgyártás a holland feldolgozóipar fontos részét képezi, a belföldi mezőgazdasági alapanyagok mellett jelentékeny mennyiségben és arányban használ fel külföldi nyersanyagokat. Az ágazatban működő cégek többnyire multinacionális cégcsoportok leányvállalatai. A világ 25 élenjáró élelmiszer- és italgyártó cégcsoportja közül 4 holland és 12 Hollandiában végzi termelése jelentős hányadát, vagy ott folytat kutatás-fejlesztést. Az ágazat termékeinek közel felét külföldön, ennek háromnegyedét az EU tagországaiban értékesítik.

Hollandia élelmiszergazdasági külkereskedelmének feldolgozottsági szintek szerinti elemzése azt mutatja, hogy az export 2000 és 2013 között mind a mezőgazdasági alapanyag termelésben, mind az elsődleges és másodlagos feldolgozásban növekedett. Ezzel párhuzamosan az élelmiszergazdasági import is bővült, növekedésének dinamikája túlszárnyalta az exportét. Ennek ellenére az export abszolút növekedése meghaladta az importét, aminek eredményeként Hollandia élelmiszergazdasági külkereskedelmi egyenlege 2000 és 2013 között növekvő tendenciát mutatott: értékben 18,7 milliárd euróról 27,6 milliárd euróra emelkedett, azaz az ezredforduló óta közel 50 százalékkal nőtt. A feldolgozottsági fok szerint megbontott élelmiszeripari külkereskedelmi egyenlegben az elsődleges feldolgozottságú termékek mérlege stagnálást, a másodlagos feldolgozottságúaké pedig jelentős növekedést mutat a vizsgált időszakban – hívja fel a figyelmet az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI).

Az agrárkutatók szerint a holland élelmiszergazdasági külkereskedelem sikerének alapja a kiegyensúlyozott termékszerkezet. Az ország elsősorban jól szervezett élelmiszerláncának köszönhetően tud a világ élvonalában maradni. Az élelmiszergazdasági külkereskedelem fejlődése részben annak köszönhető, hogy az európai disztribúciós központok közel fele Hollandiában található, ami sok tényező együttes hatásának következménye: Hollandia már évtizedek óta folyamatosan jelentős költségvetési forrást biztosított a disztribúciós ágazat infrastruktúrájának (út-, vasút- és csatornahálózat) fejlesztésére; előnyös elhelyezkedésénél fogva pedig (csakúgy, mint Belgium) 500 kilométeres rádiuszban 170 millió fogyasztó érhető el az országból.

Hollandia az EU negyedik legnagyobb ipari keveréktakarmány-előállító tagországa. Évi 14 millió tonna körüli takarmánytermelésének 30 százalékát a nemzetközi piacon értékesíti, amivel globális viszonylatban az első számú exportőr, de emellett évi 600 ezer tonna hobbiállat-eledelt is kiszállít, amivel a világ pet food exportőrei között is az élvonalba tartozik.

Hollandia az EU ötödik legnagyobb sörgyártója: évi 23-24 millió hektoliter sört állít elő, ami az unió összes sörter-

melésének 7 százaléka. Ennek közel 70 százalékát exportálja, amivel a sörök globális kereskedelméből 16 százalékos részesedést mondhat magáénak, és ezzel a világ vezető sörexportőre.

Hollandiában az éghajlati adottságok miatt nem termesztenek sem dohányt, sem kakaóbabot, kávét és teát. Ennek ellenére az ország globális viszonylatban a dohánytermékek második legnagyobb exportőre: 2012-ben összesen 2,5 milliárd euró értékben adott el import nyers dohányból előállított dohánytermékeket külföldre. Hollandia a világ elsőszámú kakaóbab-importőre és -feldolgozója (kakaómassza, kakaóvaj, kakaópor), valamint (re-) exportőre.

Hollandia az EU legnagyobb fűszerimportőr és -exportőr országa. Bár élelmiszeripari termékeinek külkereskedelmében a fűszerek és fűszernövények relatív kisebb értéket képviselnek, az ország a világ fűszerkereskedelmének egyik legfontosabb központja, itt zajlik az őrlés, a továbbfeldolgozás, a kiszerelés és a disztribúció.

Hollandia a világ legnagyobb paradicsomexportőre és hatodik legnagyobb paradicsomimportőre. A jellemzően Németországból, Egyesült Királyságból és Franciaországból érkező évi mintegy 250 millió tonna paradicsom kétharmadát közvetlenül továbbértékesítik, míg egyharmada a belföldi feldolgozást követően kerül a holland és az európai piacra. A paradicsomexport döntő hányada belföldi, üvegházas termelésből származik.

Hollandia burgonyatermelése az EU élvonalába tartozik, a terményből évi 7 millió tonnát takarítanak be. Ennek ellenére az ország a világ legnagyobb friss-burgonya-importőr országa. A friss burgonya kivitelében globális viszonylatban a harmadik helyen áll, míg a burgonyachips, a fagyasztott és a vetőburgonya kivitelében egyaránt világelső, piaci részesedése ez utóbbiaknál 18, 24, illetve 56 százalék körüli.

Hollandia részesedése az EU dísznövénytermeléséből 31 százalék volt 2013-ban, amivel az első helyen állt a tagországok sorában. Az országban a teljes dísznövényfelület 87 százalékán tulipánt és gumós dísznövényeket termelnek. A világ virághagyma termelésének közel kétharmadát Hollandia adja.

Hollandia tejtermelését, amely a magyarországi termelés hat és félszerese, döntő részben feldolgozzák. Az ország tejtermelésének 65 százalékát exportálja, elsősorban feldolgozott, magas hozzáadott értékű termékek formájában. Emellett fontos szerepe van a tenyészállatok kivitelének is.

Hollandia az EU egyik legjelentősebb sertéstartó országa, sertésállománya 12 millió egyedet számlált 2013-ban, ebből a tenyészkocák létszáma megközelítette az 1,1 milliót. A részben olcsón hozzáférhető feldolgozó ipari melléktermékekre alapozott, költséghatékony termelés miatt az import sertéshús aránya az exporthoz képest elenyésző, annak 28 százalékára rúgott 2012-ben. Az élő sertések kivitele szintén jóval nagyobb arányú, mint az import: 2012-ben 11,4 millió élő sertést szállítottak ki 544 ezer tonna körüli összsúlyban, ezzel szemben a behozatal csupán 0,9 millió egyed volt, 61 ezer tonna összsúlyban.

Hollandia baromfihús termelése 810 ezer tonna körül alakult 2013-ban. Ennek több mint 90 százalékát a csirkehús tette ki. Az ország csirkehús exportja és -importja egyaránt kiemelkedő, a kivitel értéke elérte az 1,8 milliárd eurót (ezzel Brazília és az Egyesült Államok mögött a harmadik világviszonylatban), a behozatalé 554 millió eurót tett ki 2013-ban.

Vidék Magazin
Az ország magazinja

60 éves az Agrárgazdasági Kutató Intézet

ERŐSÍTIK A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉST

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet 2014-ben ünnepelte fennállásának 60. évfordulóját, amely alkalomból Egy évtized EU-tagság: Tanulságok és az élelmiszergazdaság jövője a KKE országokban címmel nemzetközi tudományos konferenciát szervezett. A rendezvényen a tudomány, az oktatás és a szakma jeles hazai képviselői mellett 13 országból számos külföldi szakember vett részt, elsősorban a partnerintézetek képviseletében.

Írta: Kiss Kornélia
Fotók: Mihók Zsolt

Czerván György, a Földművelésügyi Minisztérium (FM) agrárgazdaságért felelős államtitkára üdvözlő beszédében kiemelte az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) magyar agrárgazdaságban betöltött szerepét és jelentőségét, és hangsúlyozta, hogy az intézet komoly segítség az FM számára a döntéshozatalban. Reményei szerint ez a munkakapcsolat még hosszú ideig fennmarad és hozzájárul az ország mezőgazdaságának fejlődéséhez.

A köszöntés után az intézet főigazgatója, Kapronczai István tartott bevezető előadást, amelyet egy visszatekintéssel kezdett: gondolatban összehasonlította a gazdaság, a társadalom és a technika 60 esztendővel ezelőtti helyzetét, színvonalát a mai modern világban uralkodó trendekkel. Aláhúzta, hogy bár rengeteg változás következett be az elmúlt évtizedekben, az intézet mindig alkalmazkodni tudott az újhoz. Ezek után üdvözölte a hazai és külföldi résztvevőket, majd az AKI jelenlegi munkájának és szervezeti felépítésének bemutatásával folytatta, vázolta az intézet jövőbeli céljait és feladatait, végezetül pedig megnyitotta a konferenciát.

Az első szekcióban Hans Vrolijk, a hollandiai Wageningen-i Egyetem és Kutató Intézet kutatója és Vőneki Éva, az AKI Agrárpolitikai Kutatások Osztályának tudományos munkatársa részletezte Hollandia és Magyarország tejágazatának helyzetét és kilátásait, különös tekintettel a termelési kvóták kivezetésének várható hatásaira. Ezt követően Ivan Masár, a szlovákiai Agrár- és Élelmiszergazdasági Kutató Intézet igazgató-helyettese és Potori Norbert, az AKI agrár- és vidékpolitikai igazgatója elemezték Szlovákia és Magyarország sertéságazatában az elmúlt évtizedben végbement folyamatokat. Végül Sophia Davidova, az angliai Kent-i Egyetem és Keszthelyi Szilárd, az AKI Vállalkozáselemzési Osztályának vezetője összegezték a mezőgazdasági jövedelmek és beruházások alakulását. A szekció az előadókkal folytatott panelbeszélgetéssel zárult.

A konferencia második szekciójában elsőként Luca Lucian, a Román Tudományos Akadémia Agrárközgazdasági Intézetének kutatója és Biró Szabolcs, az AKI Vidékpolitikai Kutatások Osztályának vezetője vetette össze Románia és Magyarország birtokpolitikáját és földpiaci viszonyait. Utánuk Marek Wigier, a lengyelországi Élelmiszergazdasági Kutató Intézet igazgató-helyettese és Dudás Gyula, az AKI Élelmiszerlánc Elemzési Osztályának vezető-helyettese mutatta be Lengyelország és Magyarország élelmiszer-feldolgozásának fejlődési pályáját. Ezt követően Jansik Csaba, a finn Agrár-élelmiszeripari Intézet főmunkatársa és Jankuné Kürthy Gyöngyi, az AKI Élelmiszerlánc Elemzési

Czerván György

Osztályának vezetője összegezte az európai és magyarországi élelmiszer-kiskereskedelemben bekövetkezett strukturális változásokat. Ez a szekció is az előadókkal folytatott panelbeszélgetéssel zárult.

A konferencia utolsó szekciója némileg eltért az előző kettőtől, ugyanis itt három előadó, Krijn Poppe, a hollandiai Wageningen-i Egyetem és Kutató Intézet kutatási menedzsre és vezető közgazdásza, Tóth Bence, az Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatósága Költségvetési osztályának CMO koordinatora, valamint Feldman Zsolt, az FM agrárgazdaságért felelős helyettes államtitkára fejtette ki gondolatait az élelmiszergazdaság jövőjéről a KKE országokban. Az előadások után, felkért hozzászólókként, Štefan Buday, szlovákiai Agrár- és Élelmiszergazdasági Kutató Intézet igazgatója, Tomáš Doucha, a csehországi Agrárgazdasági és Agrárinformációs Intézet tanácsadója és Włodzimierz Rembisz, a lengyelországi Élelmiszergazdasági Kutató Intézet professzora folytatta az eszmecserét az előadókkal panelbeszélgetés keretében.

A konferencia lezárásaként Kapronczai István, az AKI főigazgatója összegezte a rendezvényen elhangzottakat, majd örömmel jegyezte meg, hogy bár a világ, Európa és Magyarország élelmiszergazdasága komoly átalakuláson ment keresztül, az AKI sikeresen vette az új kihívásokat, és le tudta vonni a fontos tanulságokat. Kiemelte, hogy az intézet életében fontos szerepe van a nemzetközi együttműködések megerősítésének, az Európai Unió más tagországainak agrárgazdasági kutatóintézeteivel folytatott tudás- és tapasztalatcserének. Az intézet 60. évfordulója pedig nagyszerű alkalmat kínált a színvonalas eszmecserére, amelyből minden résztvevő, legyen hazai vagy külföldi, elméleti vagy gyakorlati szakember, csak profitálhatott.

Kapronczai István

Feldman Zsolt

Vidék Magazin
Az ország magazinja

Egy különc állatbarát

90 ÉVE SZÜLETETT GERALD DURRELL

Kilencven éve, 1925. január 7-én született Gerald Malcolm Durrell brit zoológus, író, akit a közönség leginkább humoros könyvei, többek között a Családom és egyéb állatfajták szerzőjeként ismer.

Írta: Ungvárnémeti Tóth László
Fotó: Durrell

Gerald Durrell az indiai Dzsamsedpurban, Kalkutta közelében született, négygyermekes családban. Hároméves volt, amikor útépítő mérnök apja meghalt, a család ezután hazatért Angliába, majd 1933-ban Korfu szigetére költöztek. Hat évig éltek a görög szigeten, amely Gerry fő szellemi ihletője volt: itt kezdődött egy életen át tartó szerelme a természet világa iránt. Iskolába nem járt, magántanárok oktatták, közülük főleg a műveiben is megörökített természettudós, Teo Sztefanidesz hatott rá. Korfui éveire a Családom és egyéb állatfajták című könyvében emlékezett, sok humorral mutatva be családtagjait, a sziget lakóit és élővilágát, a műből 2005-ben Angliában vígjátékot forgattak. Családtörténete a Madarak, vadak, rokonok és az Istenek kertje című könyvével teljesedett trilógiává.

A második világháború éveiben Durrell egy díszállat-kereskedésben dolgozott, majd gondozó lett a Londontól északra fekvő Whipsnade állatkertben. 1946-ban egy örökség tette lehetővé,

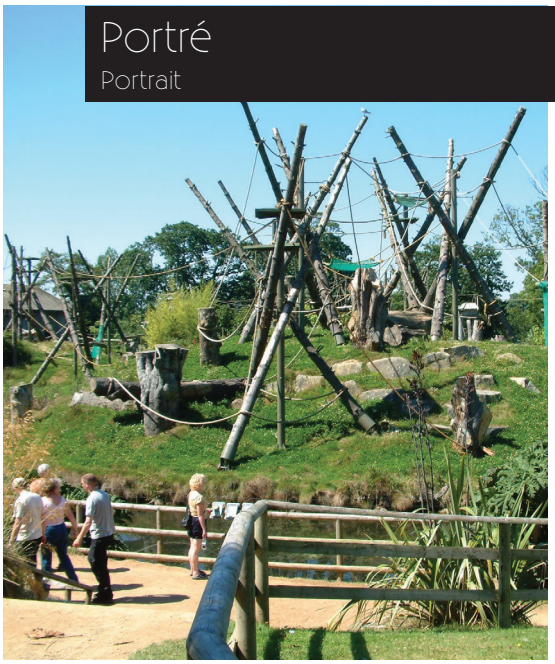

hogy állatok gyűjtésével foglalkozhasson, első állatgyűjtő útját 1947-ben Kamerunba vezette. Számos állatkertnek juttatott gazdag kollekciót, a londoniban 25 új fajt honosított meg. Gyűjtőútjai során megfordult Brit Guyanában, Argentínában és Paraguayban, Új-Zélandon és Ausztráliában, Malájföldön és Sierra Leonéban, Mexikóban és Mauritiuson, Indiában és Madagaszkáron. Főleg veszélyeztetett állatokat fogott be, hogy állatkertek védelmében fennmaradhassanak. Az állatokat a korabeli szokással szemben nagy gonddal szállította, a költségekre minden pénze ráment. Ezért bátyja, Lawrence (az Alexandriai négyes írója) tanácsára könyveket kezdett írni, melyek nem várt sikert és jövedelmet hoztak neki. Kameruni útját feldolgozó első könyve, a Noé bárkáján 1953-ban jelent meg.

Durrell 1959-ben hozta létre saját állatkertjét Jersey szigetén, mert elégedetlen volt a hasonló intézményekben dívó szakszerűtlen állattartás gyakorlatával, 1963-ban pedig megalapította a Durrell Természetvédelmi Alapítványt. Az intézmény egyre inkább a veszélyeztetett fajok védelmére szakosodott, emblémájának is a XVII. században kipusztított mauritiusi dodó madarat választották. Az állatkert szakmai továbbképzéseket, kutató, szaporítóprogramokat és népszerűsítő előadásokat is szervezett, maga az alapító igen sokszor adott elő a brit rádióban, és öt nagyobb, állatokkal foglalkozó filmsorozatot is készített a BBC tévé megbízásából.

Sajátos humorral és derűvel fűszerezett, lebilincselően szórakoztató könyveiben mesélt gyűjtőútjairól (A bafuti kopók, A részeg erdő, Állatkert a pogyászomban, Kalandorok az őserdőben), állatkertje szervezéséről (Vadállatok bolondja, Állatkert a kastély körül), filmes expedícióiról (Vadászat felvevőgéppel). Ismeretterjesztő könyve a Vadak a vadonban, szakmai tapasztalatait Az amatőr természetbúvár című kötetében foglalta össze, nagy sikert arató regénye a Rokonom, Rosy. Több mint harminc nyelvre lefordított műveiben a népszerű ismeretterjesztés, a kalandos útleírás és a természettudományos szakértelem ötvöződik. Megfigyelőképessége, stílusa alapos ember- és állatismeretről és -szeretetről tanúskodik.

Utolsó éveiben energiáit állatkertjének szentelte, mely évente 200 ezer látogatót fogadott. Időskorában egészsége megromlott, csípőprotézis-műtétjét májátültetés követte, amelyből soha nem épült fel teljesen. Jersey szigetén hunyt el, 1995. január 30-án.

Tevékenységét több kitüntetéssel is elismerték, 1982-ben megkapta a Brit Birodalom Rendje (OBE) díjat. Korfu városában iskola és park viseli a nevét, több állatfajt neveztek el róla, és számos veszélyeztetett faj fogságban született egyedei kapták tiszteletére a Gerald vagy Gerry nevet. Az általa alapított jerseyi állatkertben szobra, a miskolci Vadasparkban mellszobra áll.

Mit egyen a kutyánk?

A NÉBIH TESZTELTE AZ EB ELEDELEKET

Az itthon kapható száraz kutyatápokat csak kisebb – főleg jelölési – hibák jellemzik, az eledelek az állatok egészségét veszélyeztető anyagoktól mentesek és az olcsóbb árkategóriájú termékek között is találhatóak kiváló minőségűek – többek között ez derült ki a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal legújabb terméktesztjén, amelyben 41, felnőtt kutyáknak szánt teljes értékű száraz kutyaeledelt ellenőrzött a hatóság.

Írta: Fazekas Hunor

Magyarországon a háztartások többségében tartanak valamilyen állatot, többnyire kutyát vagy macskát, jóval meghaladva a 30 százalék körülire becsült európai átlagot. Nem mindenki tudja azonban, hogy állateledel vásárlásakor milyen szempontok alapján válasszon.

A kutyatápokkal kapcsolatos elsődleges információk a termék csomagolásán/jelölésén vannak. A kötelezően feltüntetett adatoktól többet is lehet itt szerepeltetni, de csak a jogszabályban előírt módon, formában. Az előállítók a termék csomagolásán jelölhetik, hogy mely makroelemeket, nyomelemeket, vitaminokat és egyéb adalékanyagokat (például színezékek, aromaanyagok) milyen mennyiségben garantálnak a termékükben, vagy mennyit adtak hozzá. A makroelemekből leggyakrabban a nátrium, kalcium, foszfor mennyiségét garantálják a gyártók, a vitaminok közül az A-, E- és D-vitamin, illetve nyomelemek közül a vas, mangán, réz, cink, szelén hozzáadott mennyiségét jelölik.

Az önként vállalt paraméterek száma fontos minőségi mutató lehet, de még fontosabb ezen vállalások betartása – hívják fel a figyelmet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) szakemberei. Hozzáteszik: a termékek csomagolásán, címkéjén lehetőség van egyéb olyan plusz információk, állítások megadására is. Nagyon fontos azonban, hogy ezeknek az információknak tárgyilagosnak, a vásárló számára érthetőnek, tudományosan alátámasztottnak kell lenniük, és semmiképp sem téveszthetik

Első tíz helyezett

Név	Kiszerelés (kilogramm)	Ár (forint/kilogramm)	Származási hely	Értékelés (pont)
Ecopet Natural	2,5	352	Szerbia	54,08
Select Gold	1	2199	Németország	53,75
Natural&Delicious	2,5	1159	Szerbia	52,50
Dog Chow	2,5	685	Magyarország	49,83
Real Nature	1,5	1799	Hollandia	49,08
Dein Bestes (gabonamentes)	1	1289	Ausztria	47,75
Pedigree	2,4	675	Magyarország	46,58
Royal Canin	0,8	3749	Franciaország	46,50
Eukabana jogging	3	1312	Hollandia	45,58
Aldi teljes értékű kutyaeledel	3	265	Magyarország	44,02

Forrás: NÉBIH

meg az állattartót. Mindezek mellett a termékek jelölésének, a címkén, csomagoláson feltüntetett adatoknak jól láthatóknak és olvashatóknak kell lenniük.

A NÉBIH nagyon hasznos munkát végzett a kutyatápok kiválasztásának elősegítéséhez: konkrétan tesztelt száraz eledeleket. A minták a kereskedelemből és közvetlenül a hazai gyártóktól származtak. Az ellenőrök értékelték a termékek csomagolását, ellenőrizték, hogy jelölésük megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, s összevetették a címkén feltüntetett összetevők értékeit a laboratóriumi vizsgálatok eredményeivel. A NÉBIH több biztonsági (avasság, Enterobacteriaceae sp., Salmonella spp,) paramétert is ellenőrzött és érzékszervi vizsgálatokat is végzett. Utóbbinál olyan szempontokat vettek figyelembe, hogy mennyire elfogadható az állattartó számára a táp szaga, vagy épp milyen a termék megjelenése (szín, forma, töredezettség).

A célellenőrzés során a kutyatápok mintegy ötödénél találtak kisebb jelölési hiányosságot, míg a címkén feltüntetett összetevők (nyersfehérje, nyersrost, nyersolaj és -zsírok, illetve a nyershamu százalékos mennyisége) vizsgálatakor 16 tételnél találtak valamilyen hibát. A legtöbb probléma a nyersrost tartalommal akadt: a laboratóriumban mért eredmények többnyire magasabb értéket mutattak, mint amit a gyártó garantált. A kötelező információkon túl az előállítók gyakran önkéntes címkézési adatokat (például garantált makroelem, garantált vagy hozzáadott nyomelem és vitamin tartalom) is feltüntetnek a csomagoláson. A makroelem (nátrium, kalcium, foszfor) vállalásoknál az érintett 14 kutyatápból 50 százaléknál (7 db), míg a nyomelemek (réz, vas, mangán, cink, szelén) esetében a 28 termék 25 százalékánál (7 db) mutattak ki a vállalttól eltérő értéket a laborvizsgálatok.

A feltárt hiányosságok miatt a hatóság megtette a szükséges intézkedéseket, az eljárások folyamatban vannak. A vizsgálat pozitív tapasztalata, hogy egyetlen terméknél sem volt szükség súlyosabb szankció (például forgalomból való kivonás) elrendelésére.

Az Európai Parlament és Tanács takarmányok forgalomba hozataláról és felhasználásáról szóló 767/2009/EK rendeletének 15., 17. és 19. cikke tartalmazza azokat az adatokat, melyeket a termék címkéjén kötelezően fel kell tüntetni. Ezek alapján egy kutyaeledel jelölése akkor tekinthető megfelelőnek, ha legalább az alábbi adatokat feltüntették:

- „teljes értékű takarmány" vagy „állateledel" kutyák számára,
- címkézésért felelős takarmányipari vállalkozó neve vagy vállalkozásának neve és címe,
- címkézésért felelős személy létesítményének engedélyezési/nyilvántartási száma (például: HU 16 1 00045),
- amennyiben nem a gyártó felel a címkézésért: a gyártó neve és címe vagy engedélyezési/nyilvántartási száma,
- tételszám
- nettó mennyiség (tömeg- vagy térfogategység),
- „összetétel" címszó után az alapanyag kategóriák felsorolása tömeg szerint csökkenő sorrendben (például gabonafélék, hús),
- nyersfehérje, nyersrost, nyersolaj és -zsírok, nyershamu százalékos mennyisége,
- hozzáadott adalékanyag kategóriák (például vitamin, tartósítószerek, aromaanyagok) felsorolása,
- minimális eltarthatósági idő,
- útmutató a megfelelő használathoz,
- díjmentesen hívható telefonszám vagy egyéb kommunikációs eszköz feltüntetése, amelyen további információkat kérhetünk azokról az alapanyagokról, amelyeknél csak a kategóriát tüntették fel és az eledelben lévő adalékanyagokról,
- ha egy alapanyag jelenlétét a címkén szavakkal, képekkel vagy ábrákkal kiemelik, akkor az alapanyag elnevezését és a tömegszázalékát fel kell tüntetni (például Frakk baromfival és zöldséggel – ez azt jelenti, hogy az „összetétel" címszó után szerepelni kell a következőknek: legalább 4 százalék baromfi és 4 százalék zöldség vagy Frakk grill ízű – a grill ízanyagot és mennyiségét fel kell tüntetni az „Adalékanyag" címszó után).

Az állateledelek címkézésével kapcsolatban további információk találhatók a F.E.D.I.A.F. (A kedvtelésből tartott állatoknak szánt eledelt előállító iparág) honlapján.

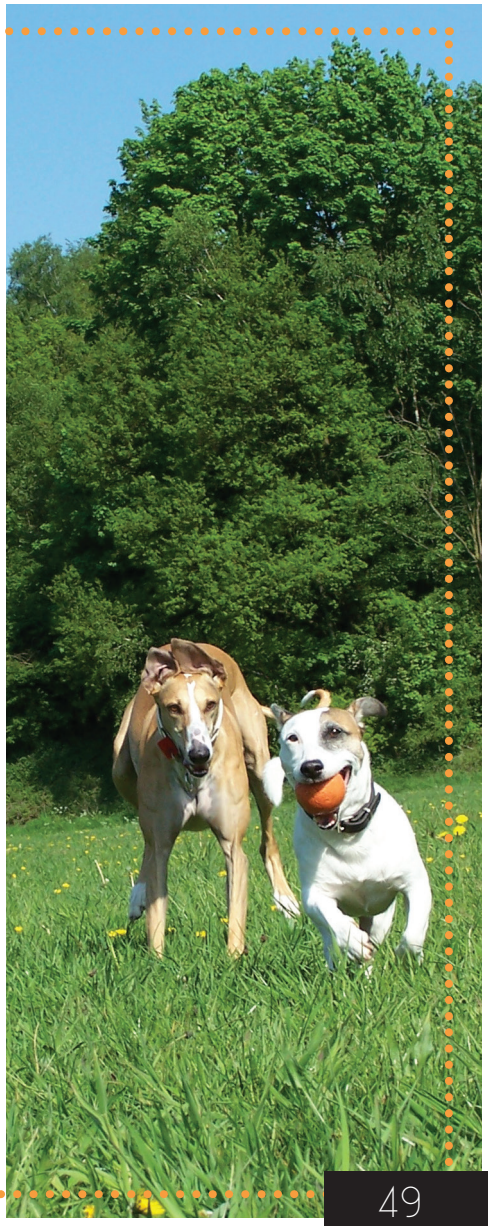

Jake gazdát keres

KIVÁGTA A NYELVÉT A SZOMSZÉD, MERT AZ Ő FÖLDJÉN LEGELT

Jake, a fiatal mén, két társával a szomszéd földjére tévedve legelt, mire a telek tulajdonosa súlyosan bántalmazta őket. Jake-nek kivágta a nyelvét. A lovak gazdája a Négy Mancsot hívta segítségül. Az állatvédők a három ló meggyógyítása után Jake-t átvették, és miután megtanult újra bízni az emberekben, az őrbottyáni Bottyán Equus menhelyen várja új gazdáját.

Írta: Kiss Kornélia

„Az operáció után Jake felépülésében, az emberektől való félelmének leküzdésében a pálmonostorai Lakota Ranch volt segítségünkre. Mivel a tulajdonos kénytelen volt felszámolni a lómenhelyet, most átszállítottuk a másik szövetséges menhelyre, a Bottyán Equushoz" – mondta Robert Hengl, a Négy Mancs lovakkal foglalkozó szakértője:

A Bottyán Equus mendzsere, Rédei Éva szerint bár nagyon nehéz kellően felkészült új tulajdonost találni ezeknek a lovaknak, ők megpróbálják. „Jake egészséges, így hosszú és jó élete lehet még. Most csupán annyi emlékeztet a szörnyű esetre, hogy amikor eszik, a takarmány egy része a rövidebb nyelve miatt kipotyog a szájából."

A Négy Mancs évek óta támogatja a Bottyán Equus működését, és Jake a második, általuk mentett ló Őrbottyánban. Csuti, a hét éves kanca majdnem három évig élt egyedül egy fához kötve, magára hagyatottan. Verték és éheztették, és a gondozás hiánya miatt a patája is eltorzult. Őt 2010-ben mentették ki és mára teljesen rendbe jött. Igaz, az első hetekben mindig egy fa mellett állt szorosan, épp ahogy korábbi három évében, amikor a másik fához kötözve élt. A lovak haszonállatoknak számítanak, ezért a túl öreg, tenyésztésre, munkavégzésre alkalmatlan, vagy csak drágán gyógyítható állatok a vágóhídon végzik. Csak nagyon kevés ló kerüli el ezt a véget – hívja fel a figyelmet a Négy Mancs.

KÖZÉLET
GAZDASÁG
ÜZLET

LEGYEN
ELŐFIZETŐNK!

ÉRTÉKELJE
VELÜNK
A HÍREKET!

A DÖNTÉSHOZÓK LAPJA!

MEGRENDELŐLAP

Előfizetésben megrendelem a Vidék Magazin/Country Magazine c. lapot ☐ példányban.

Előfizetési díj egy évre: 20.000,- Ft (áfával együtt)

Fizethető banki átutalással.

Bankszámla száma: **10103874-48192600-01004003**

A megrendelőlapot a következő postacímen várjuk:
NEWSPAPERS, 1580 Budapest, Pf: 176.

Elküldhető beszkennelve, e-mailen is:
videkmagazin@gmail.com

A magazin megrendelhető e-mailen is vagy telefonon:
+36-70-420-3456

Megrendelő (fizető): .....

Telefon: .....

.....

Kézbesítési cím: .....

Cím: .....

.....

aláírás

Egyszerűen finom!

GALLICOOP PULYKAMELL FILÉ

Remek választás egy könnyű vacsorához!

GALLICOOP®
1989-2014
25 ÉVES

www.gallicoop.hu

Keress minket a Facebook-on!

Gallicoop Pulykafeldolgozó Zrt. 5540 Szarvas, Ipartelep 531/1 • Telefon: +36 66 621-500 • Fax: +36 66 621-507 • Email: kapcsolat@gallicoop.hu